

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie,
9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma,
a abonenci nie mają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 113.

BYDGOSZCZ, piątek dnia 16 maja 1930 r.

Rok XXIV.

Niebezpieczeństwo niemieckie dla Polski.

Książka zmarłego niedawno „ojca zwycięstwa“ wielkiego patrioty francuskiego pod tytułem „Blaski i nędze zwycięstwa“ Jerzego Clemenceau wywołała głębokie poruszenie w opinii wszystkich zainteresowanych krajów. Treść jej stanowi bardzo stanowcze potępienie powojennej polityki francuskiej i ostrzeżenie przed niebezpieczeństwem niemieckim dla pokoju świata.

Niemcom udało się obniżyć sześciokrotnie odszkodowania wojenne, ustalone w Traktacie Wersalskim i znieść kontrolę ich zbrojeń ze strony koalicji wskutek czego nieustannie budują silne fortyfikacje w Prusach Wschodnich, naokoło Kistrzyńa i Głogowy — przeciw Polsce, przygotowują zapasy broni i gazów (Stolzenberg w Hamburgu), pobudować fabryki broni i amunicji w Rosji i zapalić opinię niemiecką do „wojny rewanżowej“.

Wiadomości, które od czasu do czasu przenikają do publicznej wiadomości o przygotowaniach niemieckich, wywołują zaniepokojenie w opinii sąsiadów, a przede wszystkim w Polsce. Nie dziw tedy, że skutkiem tego powstają nastroje, w których obawa przed niemieckim niebezpieczeństwem góruje nad wszelkimi nowoczesnymi hasłami o powszechnym pokoju i braterstwie ludów. Trudno przecież z ludźmi bawić się w sielankę, a Niemcy-Prusacy udowodnili już nieraz światu, że umieją być bardzo gruntownymi kanibalami. Z tych względów — będąc zasadniczo przeciwnikami wszelkiego pogłębiania nienawiści wśród narodów — nie wahały się zamieścić szereg artykułów, które ostrzegają przed niemieckim niebezpieczeństwem.

I.

Nikt może tak jasno i wyraźnie nie przedstawił niebezpieczeństwa grożącego światu obecnie ze strony nacjonalizmu niemieckiego i pruskiego militarysty, jak to uczynił ostatnio „stary tygrys“ z Wandei, były minister wojny Jerzy Clemenceau w swoich przedśmiertnych pamiętnikach pt. „Blaski i nędze zwycięstwa“.

Całe dziesięciolecie powojenne było niczem innym, zdaniem jego, jak ciągłym kaleczeniem i ograniczaniem Traktatu Wersalskiego na korzyść Niemiec — dzięki kramarstwu Amerykanów, zawiści Anglii do Francji i ustępliwości nie tylko pacyfistycznej, ale defetystycznej powojennych rządów we Francji. Dość powiedzieć, że odszkodowanie za szkody wyrządzone przez niemieckie barbarzyństwo Francji, obliczone pierwotnie na 133 miliardy złotych marek, zmniejszono obecnie w planie Younga na 22 miliardy i to wątpliwe, czy będą zapłacone. Wszystkie w Traktacie Wersalskim zastrzeżone ograniczenia zbrojeń wojennych Niemcy urągliwie zbagatelizowały. Zamiast przyznanych im traktatem (art. 164) 102 000 karabinów, 1928 karabinów maszynowych, 540 większych lub mniejszego kalibru dział, w ostatnich 5 latach Niemcy wykonały 209 000 karabinów, 20 000 karabinów maszynowych, 19 000 dział polowych i 2 000 większych dział. Zamiast przyzwolonych im 450 000 pocisków posiadają obecnie 2 590 000, posiadają fabryki amunicji i samolotów w Rosji i Szwecji. Sami się szczytują Niemcy, że mogą wysłać do boju nazajutrz po mobilizacji 1000 doskonale zaopatrzonych samolotów i wypuszczać ich następnie 3000 na miesiąc, mają ol-

Ratyfikacja traktatu z Niemcami ze strony polskiej jest wątpliwa.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Warszawa, 15. 5. Dzień wczorajszy był dniem ważnych narad. W godzinach przedpołudniowych konferował premier Sławek z ministrem sprawiedliwości Carem, a w godzinę potem odbyła się w Belwederze narada z udziałem marsz. Piłsudskiego, premiera Sławka i byłego premiera Świtalskiego. Tematem rozmów były podobno sprawy związane z położeniem rządu. Jakie decyzje zapadły, nie wiadomo.

W każdym razie wczorajszym wiadomościom, które przyszły z Berlina, ja-

koby min. Zaleski w rozmowie z min. Curtiusem miał zapowiedzieć zwołanie sejmiku na 25 maja celem załatwienia ratyfikacji umów międzynarodowych, zaprzeczyła jedna z poinformowanych agencji prasowych, zaznaczając, że minister Zaleski w toku rozmowy z ministrem spraw zagranicznych Rzeszy nie poruszył wcale sprawy ratyfikacji umów polsko-niemieckich.

W dalszym ciągu więc nie wiadomo, jak sprawa stoi — może najbliższe dni przyniosą wyjaśnienie sytuacji.

Zaleski nie rozmawiał z Curtiusem o ratyfikacji traktatu handlowego.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 15. 5. Prasa berlińska omawia rozmowy genewskie pomiędzy ministrem Zaleskim a dr. Curtiusem, przy czym zaznacza, że minister Zaleski podkreślił uzasadnienie protestu polskiego wystosowanego w swoim czasie przeciwko nowym niemieckim podwyżkom celnym na produkty rolnicze. Jednocześnie poinformował minister Zale-

ski ministra Curtiusa, że w sejmie warszawskim wzrasta opozycja przeciwko ratyfikacji traktatu handlowego z Niemcami.

Pisma niemieckie poprzestają na tych wiadomościach, nie dodając od siebie żadnych specjalnych komentarzy.

B.

Zatarg dyplomatyczny pomiędzy Londynem a Watykanem.

Chodzi o rzekomy udział kapłanów katolickich w ruchu wolnościowym na Malcie.

(Własna służba telegraficzna Dz. Bydg.)

Londyn, 15. 5. Ostatnio wynikł poważny zatarg pomiędzy rządem brytyjskim a Watykanem. Londyn zamierza wyciągnąć swojego ambasadora przy Watykanie Chiltona i nie obsadzić ambasady watykańskiej tak długo, póki nie nastąpi polepszenie stosunków dyplomatycznych angielsko-watykańskich.

Główną sporną sprawą jest sytuacja na wyspie Malcie. Kardynał-sekretarz stanu Pacelli konferował długo z ambasadorem Chiltonem, który zarzucał duchowieństwu katolickiemu na Malcie popieranie nacjonalistycznego ruchu rewolucyjnego, skierowanego przeciwko rządowi angielskiemu. Premier rządu malteńskiego lord Strickland jest specjalnym celem napaści nacjonalistycznych.

Ponieważ nacjonałści na Malcie uważają się za Włochów, a duchowni również są Włochami, nie mógł się pogodzić Watykan ze stanowiskiem angielskim.

Ostatnio pojawiły się zarzuty angiel-

skie również przeciwko Kościołowi katolickiemu w Indjach, który wobec ostatnich rozruchów hinduskich stara się zachować stanowisko neutralne. TL

Śmierć niemowląt wskutek szczepienia przeciwgruźliczego.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 15. 5. Z Lubeki donoszą o strasznym wypadku, którego ofiarą padło dotychczas 8 niemowląt, a może paść jeszcze więcej. Od marca rb. stosuje urząd sanitarny miasta Lubeki szczepienie ochronne przeciwko gruźlicy, przy czym na żądanie rodziców zaszczepiało się niemowlętom specjalne serum sprowadzone z Paryża według recepty lekarza prof. Calmette'a. Serum to składa się z żywych bakterij gruźliczych bydła nieco osłabionych i zabezpieczyć ma przed zachorowaniem na gruźlicę na całe życie. Zaszczepia je się niemowlę-

tom w wieku od 1 do 10 dni.

W Lubecie użyto serum ogólnie w 250 wypadkach. Tymczasem okazało się, że z zaszczepionych niemowląt zachorowało 23, a 8 dotychczas zmarło. Ponieważ szczepienia dokonywali lekarze specjaliści dla chorób płucnych, niema mowy o jakiejś niedbałości.

Obecnie wstrzymano dalsze szczepienia i zwrócono się do rodziców, aby natychmiast donieśli o ewentualnych dalszych chorobach u dzieci, którym zaszczepiono serum prof. Calmette'a.

B.

Europie ogniska ciągłych zatargów, których pokojowe rozstrzygnięcie będzie trudne, a bodaj czy nawet wogóle możliwe. Niemiecka polityka zagraniczna ma rozwiązać te zagadnienia, są one dla niej polem walki. Taka rozpoczynająca się walka wymaga z naszej strony siły; musimy zatem stworzyć siłę jaknajprędzej.

Ze ją już stworzyli i dalej tworzą, wykazał tak bystro patrzący polityk, jak Clemenceau, przytaczając m. in. choćby taki fakt, że w r. 1928 Francja wydała na wojsko 6 miliardów fr., a Niemcy 8 miliardów (podług waluty

francuskiej). Z rewizją granic wschodnich, t. zn. ponowną grabieżą ziem polskich, z zamiarem ponownego gnębienia polskiej narodowości nie tają się wiele władze niemieckie. Głosił to Hindenburg, prezydent Rzeszy niemieckiej, głoszą to ministrowie niemieccy, politycy, publicyści, głoszą to nacjonalisci i socjaliści, protestanci czy katolicy, nawet prałaci, kapłani, jak ks. Ulitzka, głosi z małymi wyjątkami cały zwarty naród niemiecki. Pisze się i mówi nie tylko o zwrocie polskiego „korytarza” i Śląska, ale i Poznańskiego, o zwrocie „zrabowanej” przez Polskę ziemi niemieckiej! **Groźbą dla świata jest zdaniem prof. Foerstera jednolity front niemiecki.**

Nie tylko jednak się mówi, i pisze ale energicznie się działa w tym kierunku. Mniejsza o sojusze z Sowiecami przeciwko nam, o zmobilizowaniu Walde-marasów i Litwy przeciwko Polsce, o kształcenie ukraińskich oficerów w Niemczech przez ministra Grönera o ciągle podkopy przeciwko polskiej racji stanu na terenie międzynarodowym itd., **ale w naszej Polsce, w naszym własnym kraju stworzyli Niemcy, urzędowi czy nieurzędowi, groźbę przeciwko państwu polskiemu.** Wykazał to już przed 3 laty „Septimus” w broszurze p. t. „Irredenta niemiecka w Polsce” z całą dokładnością, wykazał dowodnie, jak niemieccy posłowie Graebe, Naumann i im podobni stworzyli przy pomocy rządowych czynników niemieckich najpierw w państwie polskim jakoby odrębne niemieckie państwo, zorganizowane z wszystkich Niemców niemal w Polsce, od ostatniego kolonisty do najwybitniejszych obszarników, a następnie przy pomocy berlińskich pieniędzy i czerpanego stamtąd natchnienia **blok mniejszości narodowych w Polsce i na polskim terenie sejmowym.** Proces Deutschtumsbundu potwierdził na całej linii rewelacje „Septimusa” i skończył się zasądzeniem na lekkie tylko kary 10 oskarżonych, podczas gdy zdaniem słusznym prokuratora tysiące popełniały zdradę stanu, a główni winowajcy, jak poseł Graebe, pod osłoną nietykalności poselskiej, cieszą się wolnością i uprawiają dalej swe zdradzieckie antypaństwowe plany.

Ze tu chodzi nie o obronę narodowości niemieckiej, której w Polsce nikt zgębnić nie myśli, lecz o zdradę stanu, o wywołanie na skinięciu Berlina powstania na polskich kresach celem spowodowania interwencji niemieckiej i upozorowania wojny obronnej, jak w r. 1914, to namacalnie stwierdził pewien hrabia niemiecki i junkier pruski z powiatu wyrzyskiego, którzy tego roku jeszcze w styczniu przemycali przez granicę karabiny maszynowe, granaty ręczne, karabiny do swoich rezydencji i w nich tworzyli arsenały broni dla powstania przeciw Polsce. Z naszej strony nie robiono z tego politycznego użytku, tylko dobra przyłapanych zdradców stanu przekazano na rzecz reformy rolnej. Przechwycono na gorącym uczynku tylko 2 zdradców stanu. Ile jednak takich tajnych arsenałów broni po dworach niemieckich się znajduje? Przed 4 laty odkryto takie arsenały broni, zakopane w skrzyniach, w kilku osadach niemieckich nad Notecią. Znany kolonista, którym swego czasu zakopywanie broni udowodniono i ich za nie do odpowiedzialności pociągnięto, w sposób aż na- zbyt łagodny. A owe „Pfadfindery” poznańskie, pod przewodnictwem swego profesora dr. Burchardta, udające się w nielegalny sposób do Niemiec na ćwiczenia wojskowe, czy w interesie państwa polskiego to uczyniły?

Niemcy na ucisk w Polsce, nawet zbrodnicze zamiaty przeciwko nam kno-wający, nie mają zaiste powodu skar-żyć się na rządy polskie. Przecież te rządy polskie nie dzisiejsze, lecz przed-majowe rządy, nie zlikwidowały nawet dóbr Chocieszewickich ojca hakatyizmu Hansemanna, choć przecież honor Pol-ski domagał się natarczywie, aby na-tychmiast usunąć z Polski przynajmniej przywódcę hakatyizmu wzgl. jego spad-ko-biorców, aby w ten sposób wyrazić protest polski przeciwko harsztowi an-ty-polskiej propagandy i apostołowi ha-niebnego rugowania Polaków z własnej ziemi.

Dr. K. Krotoski

P. Prezydent Rzeczypospolitej uda się na pogranicze Prus Wschodnich.

Program zapowiedzianego objazdu województwa warszawskiego przez P. Prezydenta Rzeczypospolitej jest następujący:

Z Warszawy wyruszy P. Prezydent 25 maja zrana przez Pułtusk do Baranowa, gdzie odbędą się uroczystości kurpiowskie.

Dalej P. Prezydent uda się na pogranicze Prus Wschodnich, do Janowa i Chorzel, a następnie przez Mławę, Ciechanów, Płońsk do Czerwińska.

Dalszą drogę odbędzie P. Prezydent wodą od Czerwińska poprzez Wysogród, Płock, Włocławek i Dobrzyń do

Nieszawy, przebywając w ten sposób jeden z najbardziej malowniczych odcinków Wisły.

Z Nieszawy przez Aleksandrów Kujawski, Brześć Kujawski, Gostynin, Łowicz, Błonie, Grodzisk, Milanówek, uda się P. Prezydent do Warszawy, skąd wieczorem przybędzie do Jabłony.

Prezydent Rzeczypospolitej na uroczystościach T. C. L. w Poznaniu.

W niedzielę dnia 18 bm. w dniu uroczystości jubileuszowych T. C. L. przybędzie do Poznania Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki.

Po zgonie ks. biskupa Lisieckiego.

Depesze kondolencyjne P. Prezydenta Rzplitej i marszałka Piłsudskiego.

Warszawa, 14. 5. (PAT) Z powodu zgonu ks. biskupa dr. Arkadiusza Lisieckiego kancelarja cywilna p. Prezydenta Rzplitej wysłała na ręce p. wojewody śląskiego Grażyńskiego depeszę treści następującej:

P. Prezydent Rzplitej polecił prosić p. wojewodę o wyrażenie kondolencji Kurji Biskupiej z powodu śmierci ks. biskupa dr. Arkadiusza Lisieckiego, którego zalety umysłu i serca postawiły tak wysoko w działalności duszpaster-

skiej i państwowej, czyniąc z Niego wy-soki wzór kapłana - obywatela.

(PAT) Marszałek Józef Piłsudski przesłał na ręce generalnego wikarjusza kurji biskupiej w Katowicach depeszę treści następującej:

Głęboko przejęty wiadomością o śmierci ks. biskupa dr. Arkadiusza Lisieckiego, prawego i światłego orędownika swego posłannictwa, śle Kapitule katedralnej słowa mego serdecznego żalu i szczerego współczucia. (—) Józef Piłsudski.

Dziś zakończenie wiosennej sesji rady Ligi Narodów.

Genewa, 14. 5. (PAT.) Środowe posiedzenie Rady Ligi Narodów otwarte zostało przemówieniem przewodniczącego który złożył hołd pamięci Nansenowi. Następnie Rada zatwierdziła propozycję komisji finansowej w sprawie osiedlenia uchodźców bułgarskich, dalej w sprawie sytuacji monetarnej w Bułgarii i Grecji, w sprawie pożyczki dla W. M. Gdańska oraz w sprawie reformy banku w Estonii.

Wreszcie Rada postanowiła zaprosić 7 państw, a w tej liczbie Polskę do udziału w pracach komisji doradczej do zwalczania używania narkotyków.

Pozatem miała miejsce w środę dłuż-

sza rozmowa między ministrami Zaleskim i Briandem. Obaj ministrowie rozpatrzyli szczegółowo szereg zagadnień polityki bieżącej, dotyczącej obu krajów.

Wiosenna sesja Rady Ligi Narodów zostanie zakończona w czwartek. Dwugodzinna rozmowa, którą Briand i minister Grandi przeprowadzili w środę, miała przebieg pomyślny.

W czwartek po południu odbędą się ostatnie rozmowy Hendersona z Grandim. Briand złoży w czwartek rewizytę ministrowi Curtiusowi w celu dalszego prowadzenia rozmowy, rozpoczętej we wtorek.

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 15. 5. (PAT.) Minister rolnictwa Janta-Połczyński przyjął w dniu wczorajszym prezesa Pomorskiej Izby Rolniczej p. Tempkiego, a następnie p. wojewodę poznańskiego Raczyńskiego.

WARSZAWA, 14. 5. (PAT.) Poseł hiszpański w Warszawie Silvio Vallin złożył w Ministerstwie Spraw Zagranicznych powinszowanie rządu hiszpańskiego z okazji zawarcia traktatu handlowego polsko-hiszpańskiego.

WARSZAWA, 15. 5. (PAT.) Wczoraj odbyło się na Zamku pod przewodnictwem p. Prezydenta Rzplitej posiedzenie komitetu funduszu kultury narodowej z udziałem premiera Ślawnika, ministra Czerwińskiego, kierownika Min. Skarbu Matuszewskiego, podsekretarza stanu w Min. Spraw Zagr. p. Wysockiego oraz dr. Michałskiego.

WARSZAWA, 15. 5. (PAT.) Szef sztabu głównego generał Piskór podejmował w hotelu Europejskim attaché wojskowego Szwecji Milliwista.

NOWY JOREK, 14. 5. (PAT.) Ambasador Stanów Zjedn. w Polsce Willis odplynął dziś do Europy.

BAZYLEA, 14. 5. (PAT.) Komisja odszkodowawcza w Berlinie przestanie działać w najbliższą sobotę, przekazując posiadane fundusze kasie wypłat międzynarodowych.

Zmiany na stanowiskach starostów.

Dr. Zbigniew Jerzykowski — starosta powiatowy w Chodzieży przeniesiony został na stanowisko starosty powiatowego do Poznania.

Jan Modelski — starosta w Jarocinie przeniesiony został w stan nieczynny.

Plotr Henryk Wąs — dotychczasowy starosta powiatowy w Odolanowie, przeniesiony został na takież stanowisko do Jarocina.

Nie będzie w tym roku większych manewrów.

Warszawa, 15. 5. Władze wojskowe nie zamierzają urządzić w roku bieżącym manewrów z udziałem większych jednostek armji. Odbędą się tylko zwykłe ćwiczenia wojskowe w różnych punktach kraju.

Znowu 10 milionów złotych dla bezrobotnych.

Warszawa, 15. 5. Ministerstwo pracy porozumiało się ostatnio z ministerstwem skarbu w sprawie pomocy dla bezrobotnych wobec małego ożywienia w robotach sezonowych. W wyniku tych narad postanowiono przekazać do dyspozycji funduszu bezrobocia dalszą kwotę 10 milionów złotych niezależnie od normalnych sum, do których zobowiązał się rząd.

Teatr Polski w Poznaniu

wydzierżawiony prywatnej spółce teatralnej.

Poznań, 15. 5. (tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu Rady Miejskiej uchwalono przekazać Teatr Polski prywatnej spółce teatralnej. Magistrat uchwalił wyasygnować 150 tys. zł na przyszły sezon.

Strach ma wielkie oczy.

(PAT.) Prasa berlińska powołując się na źródła miarodajne, ogłasza następujący komunikat:

Dochodzenia w sprawie przelotu nad terytorjum niemieckiem polskiego samolotu wykazały, że nie da się ustalić z wszelką pewnością, że chodziło tu istotnie o samolot polski, wystąpienie więc wobec rządu polskiego na mocy jedynie doniesień gazet, nie opierają-

Władysław Orkan piewca Podhala.

Kraków, 14. 5. (PAT.) Dziś nad ranem zmarł w Krakowie znakomity pisarz Władysław Orkan.

Zmarły przedwczorajnie piewca Podhala śp. Władysław Orkan-Smroczyński urodził się w r. 1876 w Porębie Wielkiej na pograniczu powiatu nowotaraskiego i limanowskiego. Studja ukończył w Krakowie. Wprowadzony w świat literacki przez Kazimierza Tetmajera pozostawał początkowo w bliskich stosunkach z gronem krakowskich literatów, zaliczających się do tzw. Młodej Polski, a zgrupowanych około czasopisma „Życie”; później wybrał swą własną drogę twórczości. Pierwsze utwory poetyckie rozpoczął drukować w „Życiu”. W książkowym wydaniu ogłosił nowelę „Warszawa w r. 1898” z przedmową Tetmajera, zbiór poezji pod tytułem „Z tej smutnej ziemi”, następnie wyszły drukiem w 1900 r. szkice i obrazki pod tytułem „Nad urwiskiem”, dalej powieść „Komornicy”, „Roztoki” (Lwów 1903 r.), dramat „Noc”. W r. 1904 ukazała się tragedia „Wina i kara” w trzech aktach, następnie fragment w trzech aktach na tle 1846 r. pod tytułem „Ofiara”, powieść „Drzewień”, ponadto wydał cały szereg poezji i nowel. W czasie wojny służył w 4 pułku Legionów polskich i w tym okresie w r. 1917 wydał wspomnienia pt. „Droga Czwartaków”. Ostatnio ukazały się „Listy ze wsi i wskazania”, wydane nakładem Domu Książki Polskiej w Warszawie.

Zmarły nie doczekał się niestety uroczystego aktu wręczenia przyznanej mu nagrody literackiej miasta Warszawy.

Pogrzeb odbędzie się w piątek o godzinie 16.

Warszawa otrzymała Izbę Rolniczą.

(PAT) W dniu 14 maja nastąpiło uroczyste otwarcie warszawskiej Izby Rolniczej w obecności ministra rolnictwa Janta - Połczyńskiego, ministra reform rolnych Staniewicza, wicewojewody warszawskiego, prezydenta miasta Warszawy, przedstawicieli izb rolniczych wielkopolskiej i pomorskiej, izb przemysłowo-handlowych oraz organizacji i towarzystw rolniczych z całej Polski. Po zagajeniu przez prezesa warszawskiej Izby Rolniczej p. Brudzińskiego, który powitał gości, zabrał głos p. min. roln. Janta - Połczyński, który w przemówieniu swem omówił zadanie i zalety izb rolniczych.

Wycieczka radnych miasta Paryża przybędzie do Poznania.

Dnia 25. bm. przybędzie do Poznania wycieczka członków rady miejskiej m. Paryża. Wycieczkę gościć będzie m. Poznań.

Piorun uderzył w gromadę robotników.

W pobliżu Gorzany pow. inowrocławskiego uderzył piorun w gromadę robotników, powracających z pracy. Jedna z sezonowych robotnic 18-letnia dziewczyna odniosła tak ciężkie obrażenia, że wkrótce potem zmarła.

Wielki pożar młyna.

Z Grudziądza donoszą: W dniu 13. bm. w nocy powstał pożar w zagrodzie gospodarza Waltera Kindla w Bliźnie, pow. grudziądzkiego. Spaliło się całe urządzenie młyna. Straty wynoszą przeszło 100.000 zł, zaś p. K. ubezpieczony był tylko na 63.000 zł.

Przy gaszeniu pożaru były czynne okoliczne straże pożarne, które spisały się nadzwyczaj dobrze.

Pożar powstał podobno przez krótkie spięcie. Śledztwo w tej sprawie prowadzi komendant Pow. Pol. Państw. p. Frackowiak.

cyh się na niewątpliwych podstawach, okazało się rzeczą niemożliwą.

*
Gorliwi feldjegrzy (żandarmi) wschodnio-pruscy, ujrawszy samoloty, mieli strasznego pietra. Twierdzili z całą czelnością, że ujrżeli na samolocie znaki polskie. Później się wydało, że był to samolot reklamowy pewnego cyrku niemieckiego.

Amerykanie głoszą: mieć szczęście w życiu — znaczy korzystać z nadarzającej się szczęśliwej okazji. Taką sposobność (ceny losów: ćwiartka - zł 10, połówka - zł 20, cały - zł 40) otwiera każdemu wrota do głównej wygranej 750.000, 350.000, 250.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000 i t. d. na ogólną sumę

32 MILJONY ZŁOTYCH.

Co drugi los wygrywa! tak, że jeśli ktoś kupuje dwa losy, to może z niemal matematyczną pewnością oczekiwać wygranej, bowiem istnieje prawdopodobieństwo 1:1. Wybrać należy kantor, mający ogólnie największą sumę wygranych. Kantorem takim, który jest największą i najszcześniejszą kolekturą w kraju, jest

„NADZIEJA” we LWOWIE przy ul. Sykstuskiej nr. 6,

właścicielka, że długoletnie doświadczenie wykazało, iż graczom tego kantoru sprzyja stale niebywale szczęście. Od szeregu lat wypłaca „NADZIEJA” w każdej bez wyjątku Loterii główne wygrane, dlatego bezsprzecznie zasługuje na miano najszcześniejszego kantoru Loterii. Tysiące ludzi wzbogaca rokrocznie zakupienie losów Loterii Państwowej. Kolektura „NADZIEJA” znana jest w całym kraju z swej solidarności i skrupulatności w załatwianiu klientów.

Ciągnięcie I-szej klasy odbędzie się już 17-go i 19-go bm.!

Ponieważ popyt na szczęśliwe losy kolektury „NADZIEJA” jest kolosalny, należy już dziś wystosować zamówienie następującej treści: Niniejszem zamawiam ... losów całych po zł 40, ... losów połówek po zł 20, ... losów ćwiartek po zł 10, do I-ej klasy. Należytość w kwocie zł ... uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem P. K. O., o którego załączenie do losów upraszam. Imię i nazwisko: Dokładny i czytelny adres:

(12686)

Po zgonie Fridtjofa Nansena, laureata Nobla.

W depeszy z Berlina przynieśliśmy smutną wiadomość, że w sędziwym wieku zmarł w majątku swoim niedaleko Oslo znany badacz podbiegunowy dr. Fridtjof Nansen. Z okazji śmierci tego wielkiego uczonego warto przytoczyć kilka szczegółów z jego bogatego w pracę życia.

Nansen wstąpił się najpierw jako organizator wielkiej wyprawy ku biegunowi północnemu. Było to w roku 1895, kiedy wraz ze swoim przyjacielem Johannsenem opuścił okręt swój „Fram” (Naprzód) i na saniach starał się dotrzeć do regionów jaknajbliższych położonych bieguna. Przyjaciele dotarli do 86.10 stopnia, poczem musieli zawrócić. Nansen nie dostał się więc do samego bieguna, wyniki jego badań jednak były tak znaczne, że czerpały z nich wszyscy jego następcy.

Przedewszystkiem bowiem stwierdził on, że w okolicach bieguna północnego niema stałego ładu o znacznie większych rozmiarach, a potem, że od Syberji prowadzi silny prąd ku Grenlandji. Nansen pozwolił, aby lód otoczył jego okręt ze wszech stron i poprosił zawiązić go w kierunku zachodnim. Śmiałość ta była istotnie zdumiewająca i zjednała Nansenowi uznanie całego świata naukowego.

Po powrocie swoim objął Nansen profesurę na uniwersytecie w Oslo i od roku 1901 był kierownikiem międzynarodowego laboratorium dla badania morza.

Ale nietylko jako człowiek nauki i

śmiały podróżnik był Nansen znany, lecz również jako filantrop. Mianowicie po wojnie światowej z ramienia Ligi Narodów udał się do Rosji i tam prowadził szeroko zakrojoną akcję pomocy dla głodujących. Również uchodźców z Małej Azji otoczył gorliwą opieką, tak że wielu z nich po dziś dzień posiada t. zw. paszporty nansenowskie,

Czy istotnie przychwycono mordercę z Düsseldorfu?

Pokrótko donieśliśmy już o tem, że policja berlińska przyrestowała jakiegoś robotnika, który mieszkał niezameldowany u swojej siostry i podejrzany jest jako wielokrotny morderca seksualny z Düsseldorfu. Sprawa nie wyjaśniła się jeszcze tak dalece, aby się mogło powiedzieć, że długotrwałe usiłowania władz śledczych zostały już uwieńczone pomyslnym skutkiem.

Poszlaki bowiem, które piętnują bezdomnego pomocnika murarskiego na ohydny zлочyńcy, są nieliczne i niebardzo przekonujące. Bez zameldowania mieszka w Berlinie co najmniej kilka tysięcy ludzi. Pozatem nie dowodzi niczego posiadanie ubrania zbroczonego krwią, gdyż szereg innych w stolicy państwa bojaźni Bożej i porządku bójki są na porządku dziennym. Natomiast dziwnym wydaje się następujący

gwarantujące im opiekę ze strony Ligi Narodów.

Również jako polityk odgrywał Nansen poważną rolę. Mianowicie w roku 1905 użył on całego swojego autorytetu, aby doprowadzić do uniezależnienia się Norwegii od Szwecji. W latach 1906 do 1908 był posłem norweskim w Londynie.

W roku 1922 otrzymał on za swoją działalność filantropijną nagrodę pokojową Nobla, a wiele instytucyj naukowych zamianowało go swoim członkiem honorowym.

Śmierć jego okryła całą Norwegję głęboką żałobą.

Zarządca diecezji śląskiej.

(KAP). Kapituła diecezji śląskiej na zebraniu w dniu 13 bm. wybrała na wikariusza kapitulnego ks. infułata Wilhelma Kasperlika, dotychczasowego wikariusza generalnego diecezji. Ks. infułat Kasperlik będzie zarządzał diecezją do czasu mianowania nowego biskupa.

O proces beatyfikacyjny Papieża Piusa X.

(KAP). Do Watykanu przesłano z Wenecji obszerny akt wstępny procesu diecezjalnego, dotyczącego Papieża Piusa X. Każdy proces beatyfikacyjny i kanonizacyjny poprzedzony jest przez specjalne badania biskupie. W sprawie Piusa X. badania takie były przeprowadzane w trzech diecezjach, gdzie przed wyborem papieskim ks. Józef Sarto pełnił funkcje kapłańskie. Z chwilą przekazania aktu odnośnym władzom watykańskim zakończyła się pierwsza część badań; obecnie po skontrolowaniu materiału diecezjalnego rozpocznie się w Rzymie właściwy proces kanonizacyjny. Akta procesu diecezjalnego, które oświetliły prace i cnoty Zmarłego, obejmuje kilkaset stron.

11 ofiar katastrofy autobusowej w Berlinie.

Na ulicy Poczdamskiej w Berlinie wydarzyła się wielka katastrofa autobusowa. Mianowicie samochód, wymijając przechodnia, uderzył całą siłą na tramwaj, przyczem przednia platforma tramwaju została zniszczona a tak sa-

mo przednia część autobusu. 11 osób odniosło mniejsze lub większe okaleczenia. Na miejscu katastrofy zebrały się tysiączne tłumy, które przez dłuższy czas hamowały ruch.

Aleksander Zajdliec.

26

Duch i Krew

Powieść z czasów, które idą.

(Prawa własności zastrzeżone.)

(Ciąg dalszy).

Zwłaszcza, że on dziwnie mało oponuje Leonowi a jeśli, to tak, jak gdyby sobie samemu chciał dać odpowiedź. Spełniając mój obowiązek, polecam zatem obywatela Berwińskiego zdwojonej opiece Czynników odpowiednich. (Czynników napisała przez duże C)

Oddana całą duszą

Mira Bergerówna.

Wiele sprytniejsza niż sądziłem, pomysłał z zadowoleniem mistrz, odkładając list na płytę swego biurka, która po naciśnięciu dobrze ukrytego w rzeźbie guziczka pochyliła się nieco. Dwa zaczepy uchwyliły papier i ściągnęły go na dół. Płyta powróciła do normalnego położenia.

— Tak, pomyślał mistrz, ten list należy do tajnego archiwum, mimo, że tak uperfumowany. Udała mi się ta mała. I po jego wyschniętej, poważnej twarzy przeleciał jakgdyby lekki uśmiech zadowolenia.

Możeby ją jednak można wziąć do łóż?

* * *

Siedzieli w maleńkim buduaru, przylegającym do sypialnego pokoju Lili. Meble były drobne, wyszcietane adamaszkiem. Szezlong z piękną pluszową narzutką, zarzucony poskupowanymi przez Lilę poduszkami jedwabnymi o różnych kształtach, kolorach

i deseniach, mały garniturek złożony z stolika, dwóch foteli, kanapki i biureczka, do tego pięknie rzućnięte lustro w złotej ramie i kilka banalnych pejzażyków górskich — oto było mniej więcej wszystko, co zawierał ten pokój. Przytłumiona żółto-matowa szyba żarówka, zakryta od góry różowym abażurem, dawała światło tajemnicze i rozmarzające. Żarówek było zresztą kilka, pod i nad abażurem, i można sobie było różne kolory oświetlenia włączyć. Obecnie było jednak jak stworzone dla pary zakochanych. Leon siedział obok Lili na kanapie, w przystojnej odległości. Przez chwilę patrzyli na siebie.

— Panno Lilo, zaczął wreszcie Leon z pewnym drżeniem w głosie — przedłużenia urlopu nie mogłem uzyskać — jutro więc muszę wracać z krainy marzeń i snów do twardej rzeczywistości. Zdawało mi się, że „bajka cudowna, bajka czarowna” przeminie jak uroczy sen — bo jest za piękną, by mogła trwać. Lecz rozmówiłem się ze sobą i oto stało mi się jasnym, że to coś więcej niż uroczy sen... że ja nie potrafię się już obudzić w innej rzeczywistości, w której to wszystko będzie wspomnieniem... Panno Lilo...

Powoli uniósł jej rękę do ust — jedną a potem drugą — Lilo, ja kocham ciebie, ja nie mogę bez ciebie żyć... Pierwszy raz w życiu wymawiam te słowa do kobiety... Lilo, czy mnie odrzucisz?

Lila drżąc bez słów przyciągnęła go lekko do siebie — otwierając ramiona. A on porwał ją w objęcia i przycisnął ją do siebie z siłą żywiołu. Usta jego spoczęły na jej rozchylonych gorących wargach i — trwali tak długą chwilę w niewymownym uniesieniu rozkoszy. Krew kipiała im w wam, i śpie-

wała tę odwieczną pieśń miłości, którą grały ich ciała i dusze.

Az wreszcie wypalił się żar pierwszego uścisku. Wtedy Leon pierwszy rozpoczął rozmowę.

— Słuchaj, najdroższa, musimy pomówić o naszej przyszłości. Niema siły, która by nam mogła zakazać miłości naszej — ale trzeba zrobić jakiś plan, rozejrzeć się w naszej sytuacji, bo z pewnością niejedna trudność będzie do pokonania. Przedewszystkiem różnica majątkowa — i stanowisko moje jeszcze nie odpowiednie.

— Bądź spokojny, gdybym ja szukała stanowiska i pieniędzy — to miałam aż nazbyt wielu kandydatów, którzy to wszystko mieli — a ja ich odrzuciłam bez namysłu... Ty mnie pierwszy zdobyłeś. Zawdzięczam ci moje życie i poświęciłem się dla mnie, ale to nie to tylko. Sądzę, że każdy inny byłby wzamian zdobył sobie z mojej strony wdzięczność — i nic więcej. Ty jednak jesteś taki inny, niż tamci, których poznałem — ty jesteś wyższy od nich.

Nie, Leonie, ja nie chce rozbiierać moich uczuć, jak uczone kraje zdechłą zabę... nie — fe, przebac to porównanie, ale przyszło mi na myśl prawem kontrastu. Ot kocham cię — to prosty fakt, który nam starczy nadewszystko...

Siadła mu na kolanach i zarzucała mu ręce na szyję, a on ją objął, przechylił głowę — i znowu zwarli się w pocalurku, mocnym jak potęga miłości.

Więcej jeszcze tego rodzaju przerw było w tej rozmowie. Ostatecznie stanęło na tem, że pobierają się, gdy wszystkie warunki zostaną do tego przygotowane — co oczywiście będzie przedmiotem obopólnych wysiłków. Mimo gorącości uczuć oboje, nie przyznawa-

jąc się do tego, byli zbyt zaskoczeni tą przemianą w swem życiu, by nie czuć jeszcze pewnego lęku — i nie pragnąc instyktownie jeszcze dłuższego czasu próby i wzajemnego poznania. Był to jednak instykt dosyć słaby. Miłość, o ile jest oparta na pożądaniu — nie pyta nigdy o następstwa, a analizę i rozważanie uważa za występki, za świętokradztwo poprostu. Postanowili wspólnie nazajutrz wyjechać. Teraz Zakopane dla Lili bez Leona nie było już interesujące...

— A co potem?

Leon przyjedzie w najbliższą niedzielę do Warszawy. Tam plan obmyśla.

* * *

Samochód dobrze załadowany kufkami Lili mknął w dół, mijając wspaniałe gmachy hotelów i pensjonatów oraz sanatoriów, które zewnętrznym wyglądem nie różniły się od zwykłych hoteli. Zarzucono bowiem dawny system izolowania chorych od życia w atmosferze szpitalnej, która przez ciągłą sugestię choroby więcej przeszkadzała wyzdrowieniu, niż pomagały zabiegi lecznicze. Dzięki udoskonalonej dezynfekcji nie obawiał się też nikt zarażenia, zwłaszcza, że ciężko chorych nie wysyłało się już wogóle do Zakopanego. Wszystkie poważniejsze związki posiadały tu swoje sanatoria i domy wypoczynkowe. Niektóre gmachy unosiły się do wysokości ośmiu a nawet dziesięciu pięter. Miało się wrażenie, że współzawodniczą one ze sobą w dumnym dążeniu do wysokości. Siedzieli blisko siebie i żegnali wzrokiem cudną, śnieżną panoramę Tatr i Zakopanego.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Puszcza Białowieska. Obchód święta narodowego w Pile

Cudze chwalicie, swego nie znacie,
Sami nie wiecie, co posiadacie.

Najbardziej interesującym zakątkiem kraju obok Tatry jest bez wątpienia Puszcza Białowieska. Z powodu swych cennych walorów, tak materialnych, jak i duchowych, pociąga ona każdego kto o niej jakiegokolwiek wiadomości posiada. Ludzie pracy umysłowej i fizycznej znajdują tam znakomite miejsce wypoczynkowe, gdyż nie stoi na przeszkodzie, co by mogło spokój tak potrzebny zagłuszyć. Rok rocznie ciągnie niezliczona ilość wycieczek krajoznawczych i turystycznych, chcących dokładniej zapoznać się z tym uroczym miejscem, w którym przechowały się legendy do dnia dzisiejszego od czasów Giedymina po przez Jagiellę do Sienkiewicza. Swem naturalnym pięknem, oraz potęgą przyrody dodawała ona żołnierzom polskim tak potrzebnego im bodźca do walki i zwycięstwa. Jest symbolem naszej siły państwowej oraz jej niezłębionej potęgi. Napawa dumą serce każdego Polaka, a obcokrajowcowi oddaje wiernie obraz bogactwa przyrody polskiej w całej swej krasie.

Kto z Szanownych Czytelników miałby zamiar udać się do tego przepięknego miejsca wypoczynkowego, niech się zgłosi po bliższe informacje do „Sekcji Turystycznej Stowarzyszenia Samopomoc w Białowieży”.

Z Gdyni.

Pierwsza wycieczka amerykańska w bież. roku w Gdyni.

Statkiem „Polonia” polskiego transatlantyckiego towarzystwa Gdynia—Ameryka, przybyło dnia 13 bm. ze Stanów Zjednoczonych 119 osób, pod kierownictwem dr. Łukaszewicza, w celu odwiedzenia kraju. Wycieczka przybyła na 2 miesiące. Po przybyciu okrętu do portu, orkiestra okrętowa odegrała narodowy hymn polski, poczem dyrektor linii okrętowej Gdynia—Ameryka p. Benislowski oraz dyrektor „Żeglugi Polskiej” Rummel i dyrektor urzędu merskiego p. Poznański powitali przybyłych.

Nasza flota wojenna powiększa się.

W pierwszych dniach czerwca przybędzie do Gdyni kontrtorpedowiec O. R. P. „Wicher”, który obecnie odbywał pływanie ćwiczebne na wodach francuskich. Dalsze łodzie podwodne oczekiwane są w końcu lata, natomiast drugi kontrtorpedowiec „Burza” wykonany zostanie w końcu br. i przybędzie do Gdyni w r. 1931. Przyjęcie kontrtorpedowca „Wicher” przez tutejsze dowództwo odbędzie się bardzo uroczystie.

O. R. P. „Iskra” wypłynął na ocean.

Wyruszył z Gdyni w dniu 13 bm. w 6-cio miesięczną podróż trzymasztowy schooner żaglowy marynarki wojennej, przeznaczony do szkolenia podchorążych, wychowanków szkoły toruńskiej „Iskra” pod dowództwem kapitana Stefana De Waldena.

Na pokładzie znajduje się młodszy rocznik podchorążych marynarki.

„Iskra” zawinie do Sherburga we Francji, do Portsmouth w Anglii, do Las Palmas na wyspach Kanaryjskich, do Santiago na wyspie Kubie, do New Port w Stanach Zjednoczonych Am. Półn., a w drodze powrotnej zawinie do portu wojennego Brest we Francji, poczem powróci do Gdyni.

Poraz pierwszy okręt pod polską banderą wojenną przepływie ocean i zawita u wybrzeży Stanów Zjednoczonych.

Dowódcy, załozde i młodym adeptom oficerskim marynarki wojennej towarzyszą serdeczne uczucia i życzenia „pomyślnych wiatrów” od całego narodu.

Żydzi fałszowali sacharynę.

Urząd śledczy w Warszawie zwrócił od pewnego czasu uwagę na szerzący się w zastraszający sposób handel nielegalną sacharyną, przynoszący duże straty cukrownictwu. Sacharyna ta była fałszowana i szkodliwa dla zdrowia konsumentów. Głównymi odbiorcami sacharyny była ludność województw wschodnich.

Dochodzenia ustaliły, że głównym ośrodkiem handlu jest Warszawa. W

W dzień 3 maja zjechały się do grodu nieśmiertelnego Staszica liczne delegacje kolonii polskiej na Pograniczu, celem złożenia hołdu i życzeń Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Dumnie powiewała z gmachu konsulat polskiego chorągiew o barwach narodowych na dowód, iż cała Polska obchodzi dzisiaj chwilę radosną, rocznicę wielkiej chwili dziejowej. Mimo woli serce każdego Polaka, chociaż na obczyźnie, dumą się napawało, że należymy do potężnego narodu, do narodu o tak bogatej przeszłości dziejowej, że jesteśmy potomkami tak dzielnych i sławnych synów Ojczyzny.

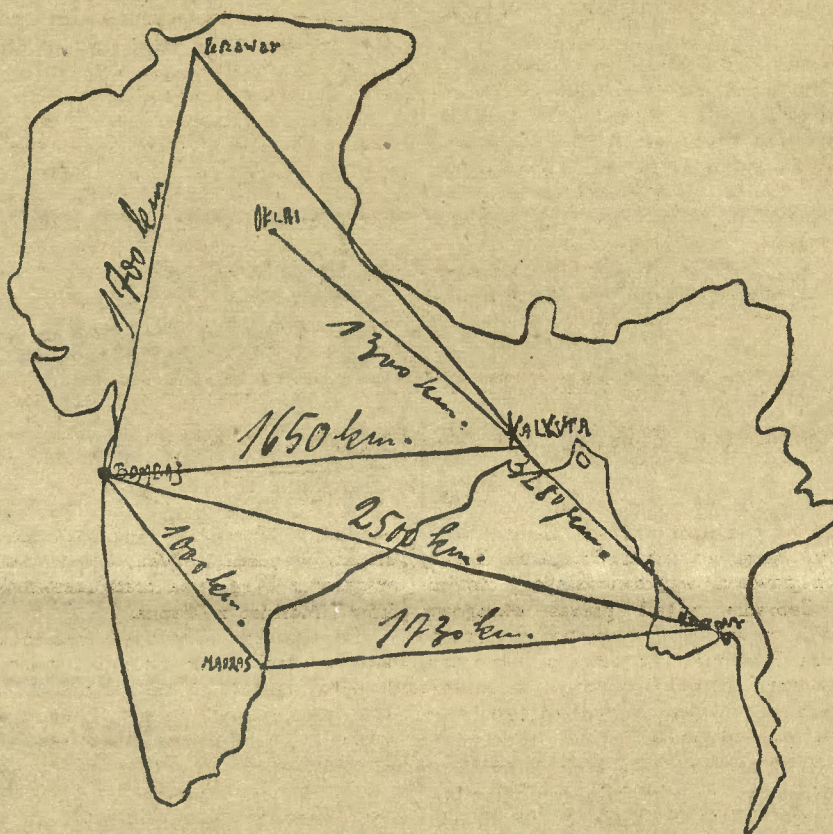
Uroczystość rozpoczęła się składaniem życzeń przez poszczególne delegacje, przybyłe nawet z dalszych stron. Pan konsul w odpowiedzi za złożone życzenia dziękował, wskazując na ważność chwili oraz wyraził uznanie, iż

Polonia, zamieszkała w obwodzie konsularnym Pila, w zupełności docenia ważność chwili, jaką jest 3 Maj dla każdego Polaka. W dalszym ciągu swego przemówienia p. konsul zwrócił się do licznie reprezentowanego nauczycielstwa polskiego, zatrudnionego przy szkołach polskich w Niemczech z gorącym apelem, aby tak, jak dotychczas, tak i nadal nie szczędziło swoich sił dla dobra polskiej diatwy szkolnej. Pod koniec swego przemówienia pan konsul wznosił okrzyk, powtórzony z zapalem przez obecnych na cześć p. Prezydenta Rzplitej Polsk. i marsz. Piłsudskiego, poczem odśpiewano hymn narodowy i pieśń „Witaj majowa jutrenko”.

W miłej atmosferze spędzono kilka chwil, poczem wspólną fotografią zakończono tę piękną, tak drogą sercu każdego Polaka uroczystość.

Jeden z obecnych.

Indje angielskie.

Obszar Indji wynosi ok. 4,8 milj. km², zamieszkałych przez 325 milionów głów. Indje podbite zostały przez W. Brytanię stopniowo, po usunięciu wpływów Holenderów i Francuzów. Działalność bryt. Kompanji Indji Wsch. była w pierwszych pociągnięciach czysto handlowa. Kompanja od roku 1639 do 1886 zawojowała po kolei: Madras, Kalkutę, Delhi i Birmę. Od r. 1876 Indje stanowią cesarstwo, którego monarchą jest król W. Brytanji. Na czele rządu w Indjach stoi gubernator generalny z tytułem wiekróla.

Garnizon brytyjski liczy około 30.000 żołnierzy. Oprócz niego posiada Anglja oddziały wojskowe, złożone z elementu miejscowego (Sikhów, Gurdów i t. d.) liczące około 170 tys. żołnierzy. W religji dźierzą pierwszeństwo Brama i Mahomet. Indje posiadają ogromną liczbę analfabetów. Z miast na większe wyróżnienie zasługują Kalkutta, liczące 1.400.000 mieszkańców, Bombaj 1.200.000, Madras 600.000, Rangun 400.000, Delhi 300.000, Peszaur 110.000 (tyle mniej więcej co nasza Bydgoszcz). Stolicą Indji do r. 1911 była Kalkutta, od tego roku Delhi. Głównym zajęciem ludności Indji bryt. jest rolnictwo. Najważ-

niejszymi rzekami są Ganges, Brama-hutra i Irawada.

Aby szanowni czytelnicy mogli sobie dokładnie zdać sprawę z odległości między poszczególnymi miastami Indji podajemy dla porównania odległości między znanymi miastami:

Bydgoszcz—Warszawa około 230 km. w linii powietrznej a więc aby przebyć drogę Bombaj—Rangun trzeba by użyć 11-krotnego czasu potrzebnego na osiągnięcie szlaku powietrznego powyższych miast polskich. Odległość Bydgoszcz—Paryż wynosi około 1200 km. — równająca się przestrzeni Delhi — Kalkutta.

Zapisujcie się na członków Polskiego Białego Krzyża!

Dodatkowe opodatkowanie zapasów wódczanych zostało wstrzymane.

W numerze wczorajszym pisaliśmy o wielkim niezadowoleniu wśród restauratorów z powodu planowanego przez rząd dodatkowego opodatkowania wyrobów wódczanych, znajdujących się na składzie a zakupionych przed ostatnią podwyżką cen spirytusu. Zwracaliśmy przytem uwagę na niedorzeczność takiego dodatkowego opodatkowania i brak wszelkich ku temu podstaw prawnych. Jednakowoż możemy się podzielić z sferami zainteresowanymi w tej sprawie wiadomością, która znosi zamierzone dodatkowe opodatkowanie. Oficjalna ta wiadomość brzmi jak następuje:

W dniu 7 maja br. weszło w życie rozporządzenie ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie podwyższenia cen sprzedażnych spirytusu i wó-

Z KRAJU.

Warszawa, 14. 5. (tel. wł.) Do Warszawy powrócił wczoraj wiceminister przemysłu i handlu p. Doleżał, który przez miesiąc przebywał w Madrycie, gdzie prowadził rokowania handlowe z ramienia rządu polskiego. Rokowania te zakończono podpisaniem odpowiadającej umowy handlowej.

KATOWICE. Echa strasznej katastrofy na kopalni „Concordia”. Po katastrofie na kopalni „Concordia” pod Zabrzem działalność ratunkową zakończono po 6-u godzinach. Wszystkich zaginionych robotników wydobyto, jednakże większość nie dawała już znaków życia. 9 górników poniosło śmierć, a trzech jest ciężko rannych. Według ostatnich wiadomości, katastrofa nastąpiła wskutek zawalenia się filaru, bezpośrednio zaś potem wydobywające się gazy węglowe eksplodowały. Wśród zabitych znajdować się ma 7 górników z niemieckiego Górnego Śląska, a dwóch z polskiego.

LWÓW. Kradzież w dyrekcji Robót Publicznych. Dokonano we Lwowie niezwykle śmiałej kradzieży. Mianowicie włamywacze dostali się na trzecie piętro gmachu województwa, gdzie mieści się dyrekcja robót publicznych, i rozbili znajdującą się tam kasę, z której zabrali gotówkę w sumie około 20.000 zł.

Wysokie odznaczenie prezesa T. N. S. W.

Jak wysoko cenią uczonych polskich uniwersytety zagraniczne, świadczy fakt coraz częstszego nadawania tymże honorowych doktoratów lub godności członków honorowych. W ostatnim czasie nadało Hinduskie Stowarzyszenie Matematyków (Calcutta Mathematical Society) godność członka honorowego profesorowi Wacławowi Sierpińskiemu, prezesowi Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych. Prócz tego został prof. Sierpiński mianowany profesorem honorowym na wydziale nauk matematycznych, fizycznych i biologicznych uniwersytetu św. Marka w Limie (Peru).

Polskie lasy płoną...

W ostatnich dniach na terenie województwa białostockiego szerzą się straszne pożary. Pożary te nie oszczędzają również lasów. M. in. w lesie państwowym nadleśnictwa. Gorczyca wybuchł pożar, wskutek którego spalił się las na przestrzeni 28 ha. W nadleśnictwie hańczarskiem wskutek podpalenia ogniem przez pastuchów, powstał pożar, którego pastwa padło 55 ha młodego lasu i 18 ha starego.

13-ta szkoła polska w Prusach Wschodnich

Po długich staraniach otworzono 10 maja w Pruskiej Dąbrówce w powiecie sztumskim trzynastą z rzędu polską szkołę w Prusach Wschodnich. Nauczycielem przy nowej szkole jest p. Nowakowski. Otwarcie szkoły poprzedziła uroczysta msza św. i przemówienie kierownika Polsko-Katolickiego Towarzystwa Szkolnego w Ziemi Malborskiej p. Golisza ze Szumu.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Od Redakcji.

Wszystkim naszym czytelnikom i korespondentom donosimy, iż z dniem 15 maja przestajemy przyjmować sprawozdania z uroczystości 3 Maja.

Uroczystość żeńskiego „Sokoła” w Nakle.

Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” w Nakle urządziła w związku z poświęceniem własnoręcznie haftowanego sztandaru jako w pierwszą rocznicę założenia towarzystwa, otwarcie Wystawy Robót Ręcznych w dn. 17 bm.

W niedzielę odbędzie się uroczyste poświęcenie sztandaru w kościele parafjalnym w Nakle, nast. akademja, wspólny obiad, po południu koncert orkiestry sokołej, wieczornica o bardzo urozmaiconym programie, a na zakończenie zabawa taneczna.

Zjazd rolniczy w Gnieźnie.

W nadchodzący piątek, dn. 16 bm. o godz. 10,30 odbędzie się w Gnieźnie, w sali Hotelu Europejskiego zjazd okręgowy delegatów Kółek Rolniczych, na którym b. poseł i członek komisji rolniczej p. Józef Kawecki wygłosi aktualny referat o położeniu rolnictwa w Polsce. Oprócz p. Kaweckiego przewidywany jest udział innych, wybitnych mówców.

Ujęcie groźnych bandytów.

Z Poznania donoszą: aresztowano niej. Grocholę i jego 27-letniego towarzysza K. Korczę z Kozichłół, którzy w ub. tygodniu dokonali napadu rabunkowego na Borunię i Ratajczaka, na szosie między Bolechami i Owińskami.

Zjazd powstańców górnośląskich w Poznaniu.

Związek Górnoślązaków Powstańców i Uchodźców odbędzie swój walny zjazd w dn. 25 bm. o godz. 12 w poł. w sali Kasyna Obywatelskiego, ul. Marszałka Focha 81 w Poznaniu.

Tragiczna śmierć od uderzenia pioruna.

Ze śmigła donoszą: w czasie ostatniej burzy jechał z dworca w Bojanowie Starem wódcarz Michał Banach wraz z fornałem i dla ochrony przed deszczem ukryli się pod przyrodne drzewo. Niestety chciało, że właśnie w drzewo, pod którym stał wódcarz z fornałem uderzył piorun, rażąc wódcarza Banacha, który został zabity na miejscu. Natomiast fornał i konie nie odniosły żadnego szwanku.

Powrót z niewoli wojennej po 15 latach.

Po 15 latach z Sybiru wrócił z niewoli wojennej dn. 8 bm. mieszkaniec Kórnika p. Antoni Sikorski. Kiedy opuszczał miasto rodzinne, zostawił w domu wraz z żoną dwójce dzieci. Niemala więc radość musiała zapanować w rodzinie, skoro mąż i ojciec, za zaginionego już uważany, niespodziewanie do domu wrócił.

KORONOWO. Z Tow. Powstańców i Wojaków, Miesięczne zebranie Tow. Powst. i Woj. odbędzie się w niedzielę, dn. 18 bm. o godz. 1,30 po poł. w sali p. Gollnikowej. Referat wygłosi kierownik szkoły p. Zuchowski. O jak najliczniejsze przybycie członków prosi zarząd. Sympatycy towarzystwa mile widziani.

MOGILNO. Z życia młodzieży. W piątek, dn. 16 bm. odbędzie się w salce parafjalnej u p. Kasprowskiego, wieczorem po majowym nabożeństwie nadzwyczajne walne zebranie, celem wyboru nowego zarządu. Obowiązkiem każdego druha jest przybycie na powyższe zebranie. Goście mile widziani.

PAPOWO BISKUPIE. W dniu 3 maja w kościele parafjalnym odprawiona została przez ks. prob. Ziemińskiego Msza św. Wieczorem odbyło się przedstawienie amatorskie i zabawa taneczna.

Panigródz.

Święto narodowe 3 maja obchodzono tu nadzwyczaj uroczysto. Piękny i słoneczny dzień nadał uroczystościom jeszcze większego splendoru. O godz. 8-ej zebrały się towarzystwa przed Domem Kat., skąd wyruszone pod pomnik poległych powstańców, celem złożenia wieńca. Orkiestra Stow. Młodzieży Polskiej odegrała przy mogile pieśń „Boże coś Polskę”, a nast. wspaniały pochód udał się na uroczyste nabożeństwo. Piękne, wzniósł kazanie wygłosił ks. dyr. Filipiak. Po nabożeństwie uformowały się towarzystwa do defilady, którą odebrał przewodniczący Gminnej Komisji P. W. i W. F. w otoczeniu przedstawicieli urzędów i organizacji. Towarzystwa defilowały sprawnie ku ogólnemu zadowoleniu, nast. w sali Domu Kat. odbyła się uroczysta akademja. Popi-

sy dzieci szkół parafji obejmowały kilka pieśni. Liczne deklamacje wygłosiły dzieci i członkini Stow. Młodych Polek p. Ciesielska. Kier. szkoły p. Gawroński przemówił treściwie do obecnych i dzieci, dając jasny pogląd na majową konstytucję. Wieczorem o 8-ej odbyło się przedstawienie „Bolszewicy pod Warszawą”. Świetnie swoje role oddały pp. Szopińska (Mateuszowa) i Sobczakówna (Wojciechowa). Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. Czysty zysk z uroczystości (139 zł) przeznaczono na spłatę instrumentów orkiestry S. M. P.

Z życia S. M. P. W niedzielę 4 bm. odbyło się miesięczne zebranie S. M. P. pod przewodnictwem prezesa p. Grzechowiaka, przy licznych udziałach członków. Punktem kulminacyjnym był odczyt p. Soboty p. t. „Naturalne bogactwa Polski”.

Zabawa i przedstawienie. Ochotnicza Straż pożarna w sąsiednim Łęgniszewie urządziła w ub. niedzielę ochoczą zabawę, a wieczorem w szkole przedstawienie. Odegrano epizod dramatyczny z powstania styczniowego „Stankow powstanie”. Na rzetelną pochwałę za dobre granie zasługują pp. Dutkiewicz (w roli Stanka), Domagała (Koczebut) i Skaliński (Goldberg).

Z żałobnej karty. W nocy z czwartku na piątek 9 bm. zmarł nagle na udar serca posiadiciel ziemski, ś. p. Nepomucen Sołtysiński. Ś. p. zmarły był znany jako wielki patriota za czasów zaborczych i gorliwy działacz społeczny. Ś. p. Nepomucen Sołtysiński pomimo podeszłego wieku (liczył 52 lata) był prezesem Kółka Rolniczego w Czeszewie.

Kradzież. Złodzieje wynieśli osadnikowi Ziętarze w Łęgniszewie blisko 4 ctr. ważącego wieprza, którego właściciel ubił sobie kilka dni przedtem.

Okręgowy zjazd delegatów Straży Pożarnych w Wągrowcu.

Z Wągrowca donoszą: W ub. niedzielę odbył się tu okręgowy zjazd delegatów Straży Pożarnych powiatu wągrowieckiego i obornickiego. Zebranie zajął prezes okręgowy p. Bosiacki, powołując na przewodniczącego p. Szymona Przybyłę i do pióra p. Weymana. Po odczytaniu protokołu przez sekretarza okręgowego p. Weymana, sprawozdanie kasowe przedstawił skarbnik p. Czerwiński ze Skoków. Pewien niedobór wynikły z rozjazdów delegatów zarządu na lustrację, pokryje Związek. Wybrano nowy zarząd okręgowy, do którego weszli z urzędu starosta powiatu wągro-

Przykre zajście w Kościanie.

W parafji katolickiej w Kościanie doszło do przykrych zajść na tle wyjazdu z miasta O. O. Redemptorystów, czemu sprzeciwili się bardzo parafianie.

Oto w r. 1920 osiedlili się w Kościanie O. O. Redemptoryści. W ostatnich dniach otrzymali oni od swej władzy przełożonej rozkaz opuszczenia miasta.

Gdy O. Superior oznajmił to wiernym z ambony zgromadzeni, jak na komendę zaczęli szlochać i wołać: „Gdzie będziemy się modlili? Kto nam będzie udzielał Sakr. Św.? Będziemy umierali bez księdza” i t. p.

Należy zaznaczyć, iż oprócz kaplicy O. Redemptorystów stoi w Kościanie obszerna fara, która w swych murach może pomieścić tysiące wiernych. Miejsca jest więc dosyć do modlitwy.

W czasie, gdy O. O. zaczęli pakować swe rzeczy, zebrał się tłum ludzi, którzy całymi godzinami stał przed kaplicą twierdząc, iż Ojcowie nie wypuszczą. Wyszukano również sprawcę tego odjazdu zakonników w osobie ks. prob. St. Bednarkiewicza. Nie pomogło wcale pismo superiora O. O. Redemptorystów, ogłoszone w miejscowym dzienniku, w którym tenże wzywał, aby nie obwiniano nikogo, gdyż wyjazd jest sprawą czysto zakonną i nikt tu winy nie ponosi. Nie usłuchano go. Przeciw ks. proboszczowi skierowaną wszystkie zarzuty i napęci, a jako pomagających mu w tem obwiniono dyr. państwowego gimn. męskiego, Stanisława Chojackiego, człowieka znanego ze swej pobożności, burmistrza miasta p. Maćkowiaka, oraz prefekta gimn. męskiego. Rozsiewano mianowicie zmyśloną pogłoskę, jakoby wyżej wymienieni usunęli O. O. Redemptorystów z Kościana, aby kaplicę oddać gimnazjum do wspólnych nabożeństw.

W ub. wtorek zebrała się poważna liczba wiernych, którzy chcieli przemocą wdrzeć się do biura parafjalnego i rozmówić się z proboszczem, który widząc na co się zanosi, zawezwał policję, która niebawem przybyła i rozproszyła manifestantów. Na drzwiach probostwa umieszczono plakat z obrażającym ks. proboszcza napisem: „Jeśli ojcowie Redempto-

Inowrocław.

Występ gościnny Opery warszawskiej. Jeszcze w bież. miesiącu/ma zawitać do naszego miasta zespół Opery warszawskiej, który wystawi piękną operę Puccini'ego „Madame Butterfly”.

Z kin. Kino „Apollo” wyświetla wspaniały dramat p. t. „Nibelunzi”. „Pałac” ma komedję pt. „Awantur chińskiej”. „Stylowy” gości film wiedeński p. t. „Łzy i śmiech Wiednia” z Mady Christians w roli głównej.

Przeгляд koni. Dn. 14 bm. odbył się w naszym mieście na targowisku przeгляд koni z całego terenu miejskiego. Doprowadzono konie młode, przeważnie czteroletnie.

Ku czci Kochanowskiego. Jak się dowiadujemy, nauczycielstwo szkół powszechnych i średnich ma urządzić w dn. 31 bm. akademję z powodu 400-lecia urodzin poety Jana Kochanowskiego. Uroczystość ta ma być imponująca.

Pożar. W nocy na 11 bm. z nieznanego dotąd przyczyn powstał pożar w składzie rzeźnickim Józefa Stachowiaka przy ul. św. Ducha 33. Pomimo szybkiej pomocy Straży pożarnej, która zlokalizowała ogień, straty są znaczne. Spaliło się meblowanie składu i przyległego pokoju oraz dużo wędlin.

Kradzież. Żydówce Dorze Frankenstein, zamieszkałej przy ul. Szerokiej, skradziono 340 zł oraz biżuterję na ogólną sumę ok 1500 zł.

„Japonka” w Inowrocławiu. Wskutek niedyspozycji artystki p. Przestrzelskiej, dyrekcja teatru bydgoskiego w przeddzień występu gościnnego w Inowrocławiu nadesłała depeszę, iż zamiast operetki „Królowa miłardów” wystawiona będzie operetka „Japonka”. Po powrocie do zdrowia p. P., operetka „Królowa mi-

wieckiego i powiatu obornickiego oraz pp. Bosiacki, Weyman, Nowak, Czerwiński i Polcyn, wszyscy z Wągrowca oraz Czerwiński ze Skoków i Merksiz z Wapna.

Po zebraniu odbyło się posiedzenie członków nowoobranego zarządu, celem ukonstytuowania zarządu. Prezesem wybrano p. Bosiackiego, wiceprezesem p. Czerwińskiego, sekretarzem p. Weymana, zast. sekret. p. Nowaka, skarbnikiem p. Czerwińskiego ze Skoków i ławnikami pp.: Polcyna z Wągrowca i Merksza z Wapna.

ryscy opuszczają Kościan, to Stanisław Brenk(!) zostanie również usunięty z probostwa”. Oprócz tego umieszczono również inne obrażające napisy, których ze względu na ich treść obrzydliwą nie można tutaj powtórzyć.

Ks. proboszczowi zagrożono, że powybijają mu kamieniami wszystkie szyby. Po mieście zaś w ub. środę wieczorem słuły się grupki wyrostków z okrzykami: „Na probostwo z kamieniami!” „Precz z Brenkiem!”. Policja więc była zmuszona obstarwić probostwo, obawiając się, aby nie doszło do większych awantur.

Powyższe zajścia świadczą wymownie o tem, że w Kościanie rozpanoszyły się złe elementy, występujące przeciw reprezentantowi władzy duchownej ze względów osobistych. Ks. proboszcz nie mógł być i nie jest sprawcą wyjazdu O. O. Redemptorystów, gdyż nie on decyduje o ich przeniesieniu, lecz kurja arcybiskupia.

A przecież i O. O. Redemptoryści nie idą na wygnanie; do Kościana zaś w ich miejsce przyjdą inni, o ile zajdzie potrzeba i o ile tak zdecyduje władza duchowna.

Ci, którzy z powyższych powodów jawnie występują przeciw ks. prob. Bednarkiewiczowi, okazują tem samym nieposłuszeństwo i bunt przeciw najwyższej władzy duchownej w Polsce.

Nie zapomnij odnowić przedpłaty!

W myśl obowiązujących u nas przepisów pocztowych pp. listowi tylko do 25-go każdego miesiąca przyjmują przedpłatę na gazetę — na następny miesiąc lub pozostałe do końca kwartału miesiące. Kto dotąd

„Dziennik Bydgoski” na czerwiec nie zaprenumerował, winien się dziś zdecydować.

l jardów” będzie również wystawioną w naszym mieście.

Zatrucie mięsem. Rodzina zast. inspektora szkolnego p. Rudawskiego po spożyciu niezbyt świeżego mięsa siekanego, nabytego w jednym z tut. składów rzeźnickich, uległa zatruciu. Dzięki szybkiej pomocy lekarskiej życiu chorych nie grozi już niebezpieczeństwo.

Ostrów.

Zjazd Zw. Restauratorów. W dn. 7 bm. odbył się tu zjazd Zw. Tow. Restauratorów okręgu ostrowskiego przy b. licznych udziałach członków oraz 16 delegatów z Kępna, Ostrzeszewa, Pleszewa, Gostynia i Koźmina. Prezes Związku Centralnego p. Antoniewicz przedstawił zebrałym poczynania i działalność Związku oraz trudności, na jakie natrafia zawód restauratorów w obecnym systemie ustawodawstwa. Po dyskusji nad referatem obrano nowy zarząd; okręg ostrowski obejmuje 9 powiatów i 219 członków zorganizowanych.

Pożary. Spłonęły w Raszkowie 2 stodoły, własność p. Gruszczyńskiego. Krają pogłoski, że ogień podłożono z zemsty. W lasach państw. nadleśnictwa Łąkociny powstał z niestwierdzonych dotąd przyczyn pożar. Dzięki natychmiastowej akcji ratunkowej ogień ugaszono w zarodku.

Chelmża.

Osobiste. Dn. 10 bm. obchodziła siostra Paula z tut. zgromadzenia S. S. Elżbietanek swój srebrny jubileusz zakonny. Jubilatka pracuje w Chelmży już od 17 lat. Na intencję siostry Pauli odprawiona została Msza św., którą celebrował ks. prałat Szydlik. Na nabożeństwie byli obecni: burmistrz Kurzętkowski, radca Dziegielewski i inne osobistości oraz liczne obywatelstwo. Podczas nabożeństwa śpiewy chóralne wykonało Tow. Pań Miłosierdzia, pod kierownictwem p. Glemówny, nauczycielki szkoły wydziałowej.

Koło Teatralne odegrało dn. 11 bm. sztukę p. t. „Pod błogosławieństwem matki”. Publiczność przybyła na przedstawienie bardzo licznie.

Staraniem Kolejowego Przysp. Wojsk. odbędzie się dn. 18 bm. w sali Willa Nowa walki zapaśnicze o mistrzostwo m. Chelmży. Na ogólne zaproszenie przybędzie do Chelmży p. Gestwicki z Grudziądza, mistrz Polski wagi półciężkiej i Czarna Maska. Po walkach odbędzie się zabawa taneczna.

Chelmżyńskie Tow. Wioślarzy urządziło dn. 11 bm. uroczyste otwarcie sezonu wiosłarskiego. O godz. 9,30 wyruszył pochód do kościoła na uroczystą mszę św., którą odprawił ks. prałat Szydlik. Po nabożeństwie pochód ruszył przez miasto na przystań. O godz. 14 po poł. podniesiono banderę. Okolicznościowo przemówienie wygłosił prezes dr. Stępiewski. Wieczorem o godz. 20-ej odbyła się zabawa taneczna.

BUKOWIEC. Uroczystość 3 maja obchodzono tu staraniem Tow. Powst. i Wojaków. O godz. 8 rano Powst. i Wojacy z sztandarem Przysp. Kolejowe i Straż Pożarna wymaszerowały do Przysierska na nabożeństwo. Po południu odbył się koncert w parku gminnym, w czasie którego urządzono, dzięki staraniom p. Marcel. Wielbackiego, p. Wielbackiej i p. Klary Habirówny, zbiórkę na T. C. L., która przyniosła 20 zł 45 gr. Wieczorem odbyła się w sali p. Nitki zabawa taneczna.

BYSLAW. Z Tow. Powst. i Woj. Ub. niezdzieli urządziło Tow. Powst. i Woj. w sali p. Kamińskiego zabawę, połączoną z przedstawieniem amatorskim. Odegrana została sztuka p. t. „Genowefa”. Wielkie uznanie i podziękowanie należy się wykonawcom p. Kowalskiej i p. Hoppemu Wład. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna.

DĘBINY pod Chelmżą. Dzień 3 maja obchodziła wioska nasza bardzo uroczysto. Program obchodu przygotowało miejsc. Kółko Rolnicze. Na czele pochodu kroczyła orkiestra, nast. działwa szkolna i towarzystwa. Na koniec odbyła się defilada przed domem pp. Żurków. Po okolicznościowym przemówieniu p. Żurka udało się do parku, gdzie odbył się koncert wraz z zabawą taneczna.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 16 bm. włącznie apteka „Radziecka”, ul. Szeroka.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W czwartek, dn. 15 bm. o godz. 20,15, po cenach najniższych od 30 gr do 2,40 zł, pełen szampański humor wodewil L. Anczyca p. t. „Robert i Bertrand”.

W piątek, dn. 16 bm. przedstawienie zawieszono.

W sobotę, 17 bm. o godz. 20,15 niezmiernie rewelacyjna premiera 3-aktowej kino-farsy Sacha'y Guitry, p. t. „Pokojówka szuka miejsca”. Jest to obecnie największa sensacja dla Torunia, gdyż poraż pierwszy ukazuje się sztuka teatralna połączona z filmem ze scenami dźwiękowo-spięwnymi. Oryginalny system synchronizacji. W sztuce biorą udział pp. Porębska, Wrońska, Mirska-Zarembina, Kochanowicz, Rudnicki, Orzechowski, Kowalski i inni. Poza treścią sztuki ujrzymy w filmie przyjazd Malickiej i Sawana do Torunia, oraz poraż pierwszy dokonany fotomontaż miasta Torunia. Zdjęć dokonała wytwórnia filmowa „Marwin-Film”. Pomimo olbrzymich kosztów kierownictwo teatru cen miejsc nie podwyższyło. Zainteresowanie ogromne. Nad całością czuwa reżyser Jan Kochanowicz.

Zebrań Komitetu Budowy Pomnika. Dn. 19 bm. o godz. 20-ej odbędzie się w Kasynie Garnizonowym (ul. Żeglarska) zebranie całego Komitetu Budowy Pomnika Poległych 63 p.p. Uprasza się wszystkich o przybycie. Porządek obrad: 1) sprawozdanie przewodniczących sekcji imprezowych, 2) sprawozdanie skarbnika, 3) plan pracy Komitetu na przyszłość, 4) wolne wnioski.

Kino „Mars” (dawniej żołnierskie) wyświetla film p. t. „Prezydent”, w którym występuje w swej świetnej kreacji Iwan Mozzuchin. Ponadto nadprogram.

Dzień święta sportów wodnych. Klub Wioślarski z okazji otwarcia sezonu wioślarskiego urządza dn. 18 bm. przy współudziale gimnazjalnego Klubu Wioślarskiego III. harcerek drużyny żeglarskiej i Baonu balonowego „Dzień święta sportów wodnych”. Program tej uroczystości jest nast.: o godz. 9: uroczyste nabożeństwo w kościele św. Jana; o godz. 10 pochód z kościoła św. Jana przez miasto do Gimnazjalnego Klubu Wioślarskiego; o godz. 10,30 poświęcenie nowo nabytych łodzi w Gimnazjalnym Klubie Wioślarskim oraz oddanie hołdu wodom polskim przez rzucenie wieńca na nurty Wisły; o godz. 15-ej koncert na przystani Klubu Wioślarskiego; o godz. 15,30 przemówienie prezesa i podniesienie bander klubowych; o godz. 15,45 uroczyste przyrządzenie dyplomów tym wioślarzom, którzy zdobyli mistrzostwo Polski w roku ubiegłym; o godz. 16 bieg czwórek ze sternikiem dla klubów pomorskich o nagrodę przechodnią Ligii Obrony Powietrznej Państwa; o godz. 16,30 defilada łodzi. Od godz. 14,30 czynna będzie motorówka, która przewozić będzie od przystani przewozu do Klubu gości.

Kolonje letnie Z. O. K. Z. Dn. 12 bm. odbyło się w lokalu Okręgu Pomorskiego Z. O. K. Z. zebranie konstytucyjne Powiatowego Komitetu Kolonij Letnich dla dzieci polskich z Niemiec, Gdańska i G. Śląska, w którym wzięli udział: ks. prałat Szydlik i ks. prof. Baniecki z Chełmy, ks. Wydrowski (w zastępstwie ks. dziekana Kozłowski), p. Zofia Chodecka, drowa M. Kaczyńska, p. J. Kamińska, z Pom. Tow. Op. nad Dziećmi, ppłk. Prokop, starosta

gródzki Stanisławski, insp. szkolny Józef Żelazny, p. Kentzer, p. M. Rozwadowski (Wydział Powiatowy), p. nacz. Biedowicz, kierownik Okręgu Pom. Z. O. K. Z. Jan Olech i inni. Obszerny referat o akcji kolonijnej, prowadzonej przez Z. O. K. Z. wygłosił kierownik Okręgu Pom. Z. O. K. Z. p. Jan Olech.

W roku bież. na kolonjach letnich w naszym województwie Z. O. K. Z. przyjmie przeszło 700 dzieci zamieszkujących, pewną ilość miejscowych dzieci ubogich, które w charakterze uczestników półkolonij dołączy się do dzieci przyjezdnych, oraz wysła około 100 dzieci, nie licząc dzieci kolejarzy pomorskich, do województw centralnych. Zadaniem Powiatowego Komitetu Kolonij Letnich w Toruniu byłoby zebranie odpowiednich środków pieniędzy

Z Grudziądza.

Z TEATRU POLSKIEGO.

W czwartek, d. 15 bm. muzyka z powietrza. W sobotę, 17 bm. „Proboszcz wśród bogaczy”. Premiera.

„Proboszcz wśród bogaczy”. Celem lepszego przygotowania dyrekcyja postanowiła odłożyć premierę aż do soboty, w którym to dniu poraż pierwszy sztuka ta ujrzy światło kinkietów w reżyserji J. Sawickiego. W rolach głównych ujrzymy pp.: Zbierowska, Ustarbowska, Rajska, Gólczewskiego, Kisielewskiego, Ziemia-kiewicza, Rybickiego, Sawickiego i innych. Dochód z tego przedstawienia przeznaczono na cel dobroczynny.

„Madame Butterfly” w wykonaniu artystów opery warszawskiej na czele z Morawską, Zabięto, Narożnym, Kowalskim i innymi, wystawiona będzie tylko raz jeden w nadchodzącą niedzielę o godz. 8,30. Sprzedaż biletów już rozpoczęta.

Tournée operetki grudziądzkiej. Wczoraj po przedstawieniu „Lizistraty” zespół operetkowy wyjechał na tournée na dłuższy okres. Przedstawienia odbędą się w miastach następujących: Piotrków 2 przedstawienia, Częstochowa 4, Sosnowiec 3, Kielce 2, Radom 4, Tomaszów Mazowiecki 1, Łódź 3, Kalisz 3, Pabjanice 1, Kutno 1, Włocławek 2. poczem zespół powraca i grać będzie 3 razy tygodniowo w Ciechocinku oraz 2 razy w Grudziądzu.

Liga Morska i Rzeczna w Grudziądzu komunikuje, że zgłoszenia i opłatę na pozostałe miejsca na wycieczkę morską do Stockholmu, gdzie się odbywa Wystawa, należy nadsyłać do dn. 17 bm. pod adresem: Liga Morska i Rzeczna w Grudziądzu, ul. Lipowa 31, biuro Izby Przemysłowo-Handlowej, p. Grzywacz. Wycieczka trwać będzie 6 dni i to od dnia 26 bm. do 1 czerwca. Cena karty okrętowej łącznie z pierwszym przelotem, paszportem zagranicznym i wizą wynosi od osoby zaledwie 250 zł.

Wycieczka „Sokoła” żeńskiego. W niedzielę, dn. 11 bm. zorganizował „Sokół” żeński dla drużyny ćwiczącej pierwszą wycieczkę pieszą. Z Grupy udała się drużyna pod opieką prezesa p. Kaczmarkówny i naczelniczki p. Zalewskiej do Szwajcarii Rulewskiej. Wycieczka odbyła się na trasie Piła - Buszyn - Rulewo - Leńciszówka - Szwajcarya Rulewska, Rulewo - Grupa. Zrobiono ogółem 20 km. W czasie postoju bawiono się w różne gry, jak siatkówkę i inne. Nastroj wśród turystek był arcywesoły i pogodny, apetyty były znakomite. Zwiedzono

nych na utrzymanie w ciągu jednego miesiąca 40 dzieci w m. Toruniu.

Na przewodniczącego Pow. Komitetu wybrano p. nacz. Biedowicza, na skarbnika p. M. Rozwadowskiego, na sekretarza p. St. Małkiewicza. Dla usprawnienia prac powołano sekcję gospodarczą z p. prezesową Chodecką ks. prałatem Szydlikiem i p. starostą Stanisławskim, oraz sekcję wychowawczą z dr. Kaczyńską i p. insp. szkolnym Żelaznym na czele.

Komitet gorąco uprasza społeczeństwo toruńskie o łaskawe udzielenie pomocy młodemu pokoleniu, dla którego ten krótki pobyt na kolonji letniej Z. O. K. Z. stanowi niejednokrotnie odtrutkę przeciwko wszczępanemu systematycznie jadowi germanizacji.

Włamanie i kradzież. Nieznani sprawcy włamali się do mieszkania Szuprytowskiego Waclawa, zam. w Konczewicach i skradli garderobę męską i damską ogólnej wartości 150 zł.

po drodze Centralę Elektryczną nad Montawą, podziwiano piękne brzozi Montawy oraz zachwycono się pięknymi lasami, położonymi u jej stóp. Wycieczka ta uczyniła na Sokolich niezatarte wrażenie. Prezesce Kaczmarkównie i naczelniczce Zalewskiej należy się jak najserdeczniejsze podziękowanie za zorganizowanie tak pięknej wycieczki.

Tow. Właścicieli Nieruchomości zawiadamia wszystkich swoich członków, że zebranie miesięczne odbędzie się w piątek, dn. 16 bm. o godz. 7,30 wiecz. w sali hotelu „Pod Złotym Lwem”, przy ul. 3 Maja. Z powodu bardzo ważnych spraw obecność wszystkich członków konieczna.

Kino Apollo: „Upadły anioł”. Nadprogram.

Kino Gryl: „Samotni”. Nadprogram.

Kino Nowości: „Życiowe rozbitki”. Prócz tego nadprogram.

Kino Orzeł: „Rycerze ognia” oraz „Pod maską bandyty”.

DZWIERZNO. 3 maja obchodzono bardzo uroczysto. O godz. 10-ej wyruszył pochód do kościoła na Mszę św., którą celebrował ks. proboszcz Pellowski. Po Mszy św. i dziękczynnym „Te Deum” udano się do Żelgna. Przemówienia okolicznościowe wygłosili pp. Cebula i kapitan rez. Nelkowski z Świętosławia. Wieczorem odbyło się przedstawienie amatorskie i zabawa taneczna.

Wielki zjazd Stow. Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Gdyni.

W dniach 9, 10 i 11 czerwca w Gdyni odbędzie się wielki zjazd Stow. Chrześc. Nar. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. Program zjazdu jest nast:

Pierwszy dzień: Poniedziałek (II. święto), dnia 9 czerwca. — I. Od rana jest czynne na stacji Biuro Informacyjne, rejestracyjne i kwatery, które mieścić się będzie w gmachu szkoły powszechnej. II. Od godz. 10,30 w gmachu szkoły powszechnej posiedzenie komisji rewizyjnej, a od godz. 15-ej tamże posiedzenie Zarządu okręgowego. III. Od godz. 20 spotkanie w restauracji „Hotelu Centralnego”.

Drugi dzień, Wtorek, dn. 10 czerwca. — O godz. 8 rano Msza św. w kościele parafialnym na intencję zjazdu. Po nabożeństwie XI. walny zjazd delegatów Pomorskiego Oddziału Okręgowego, w sali Hotelu Centralnego: zaga-

Tuchola.

Z obchodu 3 maja. W przeddzień święta narodowego odbył się przy iluminacjach okien capstryk. W dn. 3 bm. o godz. 9,30 rano wymaszerowano do kościoła na uroczystą Mszę św., którą odprawił ks. Rogala, zaś kazanie okolicznościowe wygłosił ks. Porzyński. Uroczystość kościelna zakończyła się odśpiewaniem „Te Deum” i „Boże coś Polskę”. Po nabożeństwie odbył się pochód i przemówienie burmistrza Saganowskiego. Wieczorem odbyła się w sali Browaru uroczysta akademja w wykonaniu kursistów tuf. państw. seminarjum naucz. Tańce narodowe wykonały dzieci szkolne. Stosowne przemówienie wygłosił prof. Gus. Wielkie wrażenie wywołało wśród publiczności wręczenie przez dzieci szkolnych p. staroście księżeczki oszczędnościowej, opiewającej na około 150 zł. jako dar na Flotę Narodową.

Uroczystość Bractwa Strzeleckiego. W dn. 3 bm. urządziło Bractwo Strzeleckie strzelanie o króla 3 maja, połączone z koncertem i zabawą taneczną. Królem 3 maja został p. Walerjan Weyna, pierwszym rycerzem został p. Patyna, drugim p. Leon Welter. Nagrody srebrne zdobyli 1) p. Szpitter, 2) p. Goralewski, 3) p. Podgórski, 4) p. Urbanowski, 5) p. L. Wienckowski, 6) p. Fr. Sommer, zaś srebrny kubek wręczono p. Urbanowskiemu. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna.

Z życia S. M. P. Stow. Młodzieży Męskiej przeprowadza pod kierownictwem p. Początki lekcje gry na mandolinie i gitarze. Nawet nieczłonkowie mogą się zgłosić w każdy wtorek i piątek od godz. 20-ej w szkole powszechnej, na lekcje muzyki.

Tzew.

Nagły zgon. Żona emerytowanego urzędnika celnego p. Wiśniewska zmarła nagle na udar serca.

Poszukiwany za oszustwo. Policja poszukuje 34-letniego Leona Paradowskiego, malarza, pochodzącego z Nakła. Paradowski puścił w obieg fałszywe weksle z podpisami Jana Blocha i Władysława Jankowskiego.

W biegu sztafetowym „Gońca Pomorskiego” puhar wędrowny zdobyło drugi rok z rzędu, a trzeci raz w ciągu czterech lat gniazdo Starogard, przebiegając trasę w rekordowym czasie 1 godz. 47 min. i 30 sek. Drugie miejsce zajął „Pelplin” (1 godz. 48 min. 30 sek.), trzecie gniazdo Zblewo (1 godz. 49 min.), czwarte Tzew (1 godz. 49 min. 45 sek.). Ostatnie przybyło do mety gniazdo Lubichowo. Trasa biegu z Gniewu do Tzewa wynosiła 32 km.

Sukces polskiej teźyżny na Międzynarodowej Wystawie w Belgji. Rozmowa z cenionym architektem inż. Millerem.

(Od własnego korespondenta „Dzien. Bydg.”).

Poznań, dnia 13 maja.

Przed chwilą korespondent nasz, pragnąc jak najwcześniej poinformować czytelników „Dziennika Bydgoskiego” o przebiegu otwarcia Międzynarodowej wystawy Przemysłu i Rolnictwa w Liege (Leodjum), powitał na dworcu powracającego z Belgji inżyniera-architekta p. Millera, od którego uzyskał kilka niezmiernie interesujących szczegółów.

— Pawilon polski na wystawie Międzynarodowej w Liege — mówi uprzejmy rozmówca — stanowić może chlubę polskiej energii i przedsiębiorczości. Ta energia, zmysł organizacyjny, zwykle w kraju niedoceniony, wyszła z okazałym tryumfem w porównaniu z zagranicą. Dość podkreślić fakt, że ze wszystkich pawilonów jedynie pawilon polski był gotów w określonym terminie. Inne pawilony, jak niemieckie, czechosłowackie będą ukończone za dni kilka, a sama nawet wystawa belgijska, mimo jej inauguracji, będzie gotowa za miesiąc.

— Czy nasza poznańska Pewuka — panie inżynierze — traci na porównaniu z wystawą belgijską, — pytam już wsiadającego do auta, zdronzonego niewywcześnie inżyniera,

— Mogę z całym poczuciem odpowiedzialności i wagi rzuconych tu słów powiedzieć, że nie tylko pod względem ogólnego rozwiązania architektonicznego wystawy naszej a belgijskiej wychodzimy zwycięsko, ale nadto zdystansowaliśmy naszych miłych sąsiadów formą organizacji. Z sympatjami dla naszej pomysłowości i przedsiębiorczości nie kryli się poważni przedstawiciele narodu belgijskiego, dziwiąc się naszej przężności gospodarczej. Otworzyli się im oczy na nasz przemysł, stwierdzali, że po raz pierwszy dowiadują się o Polsce.

— Czy to uznanie wyraziło się tylko w formie platonicznego słowa?

— Nietylko, także i pozytywnym stosunkiem, wyrażającym się w dokonywanych transakcjach. Przykład: olbrzymie zainteresowanie polskiem szkłem, krzesłami żelaznymi i w ślad zatem zawierane transakcje handlowe, a już nasz przemysł ludowy pobit rekord zainteresowania, ponieważ w pierwszy dzień wystawy zakupiono wszystkie tego przemysłu wyroby, a firma otrzymała dalsze zamówienia. Że nie głoślownie są moje słowa — mówi sympatyczny mój rozmówca — to pokaże panu numer piśmie niemieckiego „Kölnische Zeitung”, nie zbyt

pochopnego do życzliwego traktowania naszej rasy, w którym słowami pełnych pochwał, stawia pawilon polski na wysokim poziomie. Utała się na Wystawie belgijskiej opinja, że cała wystawa, to raczej Targi, a jedynie pawilon polski odpowiada poziomem swym wymogom wystawowym.

— Nauka z Pewuki nie poszła w las! — wtrącam.

— Istotnie. Dokonać tego dzieła mogliśmy tylko przy wybitnej pomocy studentów polskich w Liege, dzięki osobistemu kierownictwu dyr. Kepistego. Dalszym wyrazem zainteresowania naszymi wyrobami monopolowemi, tak w kraju ulegającymi surowej krytyce, jest ten szczegół, że przedstawiciele belgijscy, mimo doskonałych swych i względnie tanich wyrobów tytoniowych chcą nawiązać kontakt z naszym monopolem. Olbrzymie zainteresowanie odczuwać się dało wyrobami krzesel żelaznych f-my Jarnuszkiewicz. A już zjawiskiem, tak mile lechcącym naszą narodową ambicję, będzie szczegół, że w pierwszym dniu wystawy pawilon nasz zwiedziło 6.000 osób.

— Jakże działy są reprezentowane w pawilonie polskim?

— Turystyka, metalurgia, nafta, przemysł chemiczny, szklany, włókienniczy, solniczy, papierniczy, drzewny, ludowy. Obszar terenu pawilonu obejmuje 1230 mtr. kwadrat.

— Czy pan inżynier pojedzie jeszcze na Wystawę i kto sprawuje tam ogólne kierownictwo z ramienia rządu?

— Nie wiem jeszcze, narazie nie jest to konieczne, jeśli połączenie telefoniczne z Poznania z Liege mogą otrzymać w kwadrans. Wypróbowanem okiem czuwa nad całokształtem dyrektor byłej Pewuki dr. Wachowiak. Na zakończenie chcę jeszcze dorzucić, że wyrazem ogólnego zainteresowania pawilonem polskim było to, że król bohaterskich Belgów, Albert I. w najbliższych dniach zwiedzi pawilon polski. Zdarzyło mi się w osobistej rozmowie z wybitnym przedstawicielem przemysłu belgijskiego usłyszeć czarującą opinję, wolną od konwencjonalnej kurtuazji, że na podstawie tego, co widać, z dużą dozą szczerego przekonania ów Belg zawyrokował, iż za lat 25—50 dorównamy gospodarczo potężnym Niemcom. Jak tu nie mieć zaufania w własne siły — wtrąca mój rozmówca — gdy zagranica jest takiego o nas wysokiego mniemania.

Rozmowa skończona. Podziękowawszy i przeprosiwszy za dziennikarski nietakt, w pewnych chwilach ze względu na ogólny interes czytelnika usprawiedliwiony, że zabrałem natrętnie czas cenionemu rozmówcy w Polsce jak i zagranicą architektowi, tak wybitnie zasłużonemu przy Pewuce, a tak godnie demonstrującemu naszą polską teźyżny na obecnej wystawie w Leodjum — biegnę na pocztę, by czytelnikowi „Dziennika Bydgoskiego” zasignalizować jeden jeszcze sukces polskiej organizacji i narodowej teźyżny gospodarczej.

Leon Sobociński.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 15 maja 1930 roku.

KALENDARZYK

Dziś: Zofji m., Jana w., Izydora.
Jutro: † Jana Nep., Andrzeja Boboli.
Wschód słońca: godz. 4,7.
Zachód słońca: godz. 19,46.

DYŻURY APTEK:

Od poniedziałku dnia 12 bm. do poniedziałku dnia 19 bm. pełnią dyżur:

- 1) Apteka Pod Aniołem, ul. Gdańska 39.
- 2) Apteka Przy Placu Teatralnym, ulica Marszałka Focha 14.

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj w czwartek o 7½ „Japonka”.
We wtorek przyszłego tygodnia premiera niezwykłej sztuki amerykańskiej p. t. „Proces Mary Dugan”, która należy do najciekawszych utworów scenicznych ze względu na zagadnienia jakie porusza oraz robotę autorską odbiegającą od wszelkich szablonów teatralnych. W dziwnym tym i niesamowitym dramacie udział bierze poza zespołem dramatycznym cały chór i balet.
Niesłychanie skomplikowaną dekorację przygotowuje art.-mal. Krassowski.

W sobotę i niedzielę ukaze się po raz 2 i 3-ci „Hrabia Luxemburg”.

Posłuchajcie drobnego epizodu z historii angielskiego parlamentaryzmu. Djabelnie ciekawa historia.

Podczas ostatnich wyborów do Izby gmin wybrana została panna Megan Lloyd George, córka starego mąciela Lloyd George. Niedawno wygłosiła ona w Izbie mowę w sprawie budowy mieszkań dla robotników. Oświadczyła się za projektem rządowym, który ma wielu zawziętych przeciwników.

Panią 25-letnią, ubraną w skromną, niebieską sukienkę z białym kołnierzem, pojawiwszy się na trybunie została przyjęta burzą życiowych oklasków całej Izby. Mówiła 20 minut, płynnie, naturalnie, bez patosu, zachowując jak najwykwintniejszą formę retoryczną. Gdy skończyła, rozległa się znów burza oklasków. Były brawo wszystkie stronnictwa. Wyszowali jej postawie wszystkich obozów. Najserdeczniej może ci, którzy są przeciwnikami projektu.

W tem serdecznym i pełnym życzliwości przyjęciu, jakie Izba zgotowała panią Megan, odzwierciedla się cała polityczna i parlamentarna kultura angielska. Przecież w tej Izbie gmin, w której grają także ludzkie namiętności, w której toczy się walka o interesy nieporównanie większe od naszych, nigdy do scen karczemnych nie dochodzi, nikt nikogo obelgami nie obrzuca ani po twarzy nie bije.

Plenarne posiedzenie angielskiej Izby jest — podobnie jak w innych parlamentach — tylko końcowym ceremoniałem zakulisowych walk i targów. Ale właśnie dlatego dbają wszyscy o to, aby ten końcowy obrzęd zawartych kompromisów odbył się poważnie i dostojnie. W parlamencie angielskim, np. jest pilnie przestrzegany zwyczaj, że mówiąc o wrogu, zawsze się dodaje „wielce szanowny pan”. Czy można, wyraziwszy komuś w ten sposób szacunek, huknąć mu potem do ucha: bydlę! świnią! lub łupnąć go pięścią w twarz?

Myliłby się, kto by sądził, że wśród zimnokrwistych Anglików niema i tego rodzaju awanturników, co by to radził borbę w parlamencie wywołać. Ale jakieżby to miało skutki? Oto nieśmieliby się pokazać więcej swoim wyborcom. Ci wygwizdaliby takich sejmowych borbifaksów i wezwaliby ich do złożenia mandatów.

Tak to więc ostatnią instancją, decydującą o dobrych lub złych manierach w parlamencie, są wyborcy sami, jest społeczeństwo. I u nas, gdyby poseł wiedział, że spotka się z potępieniem swych wyborców, jeśli przeciwnika zwymyśla lub po głębie nawali, to wystrzegłby się takich awantur, już z samej miłości do mandatu i do dyjet poselskich.

Każdy parlament jest odbiciem społeczeństwa, przez które został wybrany. Kulturalne społeczeństwo ma kulturalny parlament, i odwrotnie. A na to ostatnie niema innej rady oprócz — cierpliwości. Ludzie dojrzewają powoli, a całe narody jeszcze powolniej. Nad tą jednak dojrzałością powinniśmy wszyscy usilnie pracować, aby ją wędle możliwości przyspieszyć.

Pięknej Zosi.

Dziś w mym ogródku
Rozkwitł wonny bez.
Subtelnym kwieciem
Tak wabi, wprost prosi.
Pierwszą wiązanke
Zanieś pięknej Zosi!
Pierwszą wiązanke
Zetrzesz ślady łez.

Zosia do kwiatów
Uśmiechnie się słodko
Jak to majowe
Życiodajne słońce.
Zosia ci powie:
Chodź kochane ziótko;
Przajść sny tężowe
Na zielonej łące.

Trzeba zapomnieć
O niedoli przecie,
Skoro na ziemi
Tak wonno, tak pięknie
A chociaż czasem, —
W dusze wicher zamiecie
Od tego jeszcze
Serce nam nie pęknie.

Dziś w mym ogródku
Rozkwitł wonny bez
Subtelnym kwieciem
Tak nęci, wprost prosi
Pierwszą wiązanke
Zanieś pięknej Zosi
Pierwszą wiązanke
Zetrzesz ślady łez.

Stanisław Boruń.

— Pogrzeb śp. Wiktora Echausta. We wtorek odprowadzone zostały na miejsce wiecznego spoczynku na nowym cmentarzu zwłoki śp. Wiktora Echausta, który od lat 23 piastował urząd członka zarządu w tu-tejszym Banku Ludowym. Na stanowisku tem zmarły zaskarbił sobie powszechny szacunek i uznanie władz bankowych. Nadto jako obywatel cieszył się powszechnym mi-rem dla swej prawości charakteru. To też wielka rzesza znajomych towarzyszyła zwłokom jego. Kondukt żałobny prowadził X. superior Odrobina, rzadca parafii bielawskiej, w towarzystwie czterech innych księży.

Cześć pamięci zacnego obywatela, wieczny spokój duszy jego!

— Grupa Powstańców Wielkopolskich z roku 1918-19. Celem udekorowania członków „krzyżem zasługi”, wzywa się tych członków, którzy do obecnej chwili nie nadesłali swych życiorysów o ich nadesłanie w trzech odpi-

VII. Tydzień L. O. P. P.

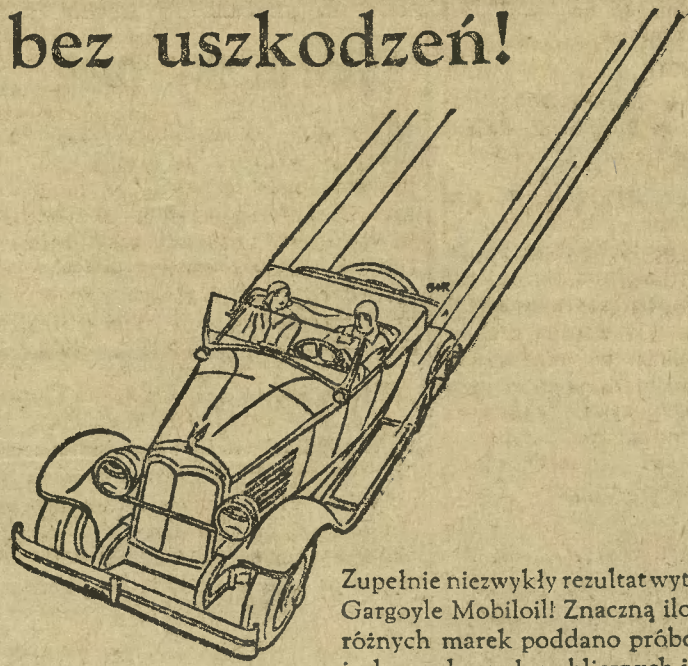
Czas od 18 do 25 maja włącznie w roku bieżącym poświęca się Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej! Całe społeczeństwo bydgoskie niechaj należycie uczci ten tydzień przez popieranie wszystkich imprez jakie w tym okresie urządzi Miejski Komitet L. O. P. P., jak również przez zakładanie nowych kół.

Na otwarcie tygodnia odbędzie się w dniu 18 bm. o godz. 12-iej w południe w Teatrze Miejskim uroczysta akademja uświetniona artystycznymi produkcjami orkiestry 61 p.p. oraz Chóru Kolejarzy. (Bilety w cenie od 2 zł do 20 gr wcześniej nabywać można w kasie Teatru). Zakończy tydzień wielka zabawa wiosenna z tańcami w gościnnych salonach i ogrodzie kasyna oficerskiego 62 pp., na której powinna spotkać się cała elegancja Bydgoszcz. W obie niedziele wylegna na ulice liczne rzesze wychowanków L. O. P. P. jako to uczniów Szkoły Mechaników Lotniczych, jak również absolwentów kursów przeciwgazowych ze znaczkami i puszkami. Wszyscy mieszkańcy miasta winni w te dni postarać się o odpowiednie na dany dzień odznaki L. O. P. -u. Okna ofiarnych obywateli powinny być uiliminowane nalepkami. Dla tych zaś, którzy jeszcze nie mieli sposobności oglądania pięknej Bydgoszczy z lotu ptaka L. O. P. P. w porozumieniu z Zarządem Polskich Linij Lotniczych „Lot” urządzi w obie niedziele loty propagandowe z następującym rozkładem:

6 lotów po 10 minut każdy.
I odlot godz. 16,00 — lądowanie godz. 16,10
II „ „ 16,15 — „ „ 16,25
III „ „ 16,30 — „ „ 16,40
(Przerwa 15 do 20 minut)
IV „ „ 17,00 — „ „ 17,10
V „ „ 17,15 — „ „ 17,25
VI „ „ 17,30 — „ „ 17,40

Cena jednorazowego lotu wynosi, tak dla dorosłych, jak i dla dzieci zł 15,—. Samochód

100.000 kilometrów bez uszkodzeń!

Zupełnie niezwykły rezultat wytrzymałości oleju Gargoyle Mobiloil! Znaczną ilość samochodów różnych marek poddano próbom w laboratorjach, na drogach publicznych i torach wyścigowych w warunkach tak ciężkich, jakie w praktyce nigdy nie zachodzą.

Fakt, że nie jeden, lecz wszystkie samochody pokryły przestrzeń około 100.000 klm. każdy i że żaden z nich nie uległ uszkodzeniu, jest przekonywującym dowodem wysokiej wartości Gargoyle Mobiloil.

VACUUM OIL COMPANY S. A.
CZESCHOWICE-WARSZAWA

Każda blaszanka Gargoyle Mobiloil posiada pod nakrętką plombę! Zwracajcie na to uwagę przy zakupie!

Gargoyle Mobiloil

12701

sach, najpóźniej do dnia 20. bm., które można złożyć w sekretariacie u sekretarza druha Raczyńskiego przy ul. Kordeckiego 32 II. ptr. Sekretariat jest czynny w każdy wtorek i czwartek od godz. 14 do 17.

— Prośba bezrobotnego. W tutejszym wydziale śledczym zgłosił robotnik Ciach Adam, że dnia 3. 5. br. pozostawił w jednym składzie przy ul. Dworcowej walizę z rzeczami, wartości około 80 zł i adres tego składu zapomniał. Wspomniany prosi o zwrot owej walizy, tembardziej, że jest bez pracy, a waliza stanowiła jego cały majątek.

Historyczny fałsz. Socjalistyczna „Volksztg.” pisze, że w Bydgoszczy było przed wojną 93 procent Niemców. Jest to wierutny fałsz. Nawet b. burmistrz bydgoski Mitzlaf i prezes regencji v. Buelow w rozmowie z nacelnym redaktorem naszego pisma na początku wojny przyznać musieli, że wtedy było w Bydgoszczy conajmniej 20 procent Polaków. W rzeczywistości było ich więcej. Towarzystw polskich i to silnych, było w Bydgoszczy przed wojną przeszło 401

Rozgrzeszony. „Słowo Pomorskie” bro-ni p. Aleksandra von Wysockiego i pisze, że się zrehabilitował pracą narodową na Kaszubach. Jak wiadomo, p. dr. A. v. Wysocki jest prezesem powiatowym endecji w Kościerzynie. Przed 8 laty napisał ten pan rozprawę „Volksabstimmung bei Gebiets-veraenderungen”, w której o plebiscycie śląskim wypowiada rzeczy w najwyższym stopniu zohydzające Polskę. Dziś należy do sztabu endecji. Czy ten awans nie jest zbyt szybki, a rozgrzeszenie nie nazbyt skwapliwie udzielone?

Ciekawimy, co by tak „Słowo Pom.” pisało o nim, gdyby należał do innego stronnictwa? A o Kolendzie i Kanarowskim głucho — jak również o rozmaitych sojuszach wyborczych. Wyrozumiałość zaiste wzruszająca, ale tylko wobec swoich.

Jubileuszowa uroczystość Tow. Śpiewu „Harmonji” Obchód 10-lecia.

Wspaniałą uroczystością 10-lecia swego istnienia odchodziło ubiegłej niedzieli Tow. Śpiewu „Harmonja”. Z okazji tego jubileuszu odbyło się o godz. 10,15 nabożeństwo w kościele Serca Jezusowego odprawione przez ks. radcę Stepczyńskiego. Podniósł kazanie okolicznościowe wygłosił ks. prof. Preys. Następnie odbyła się w sali „Pod Lwem” uroczysta akademja, poprzedzona występem chóru.

Słowo wstępne wygłosił prezes p. Fr. Fa-leńczyk, witając w serdecznych słowach przybyłych delegatów towarzystw i gości. Pan Michna następnie przedstawił historję towarzystwa i jej żywą działalność w okresie minionego dziesięciolecia istnienia.

Liczne składano życzenia, a mianowicie: pp. Zmudziński, b. prezes Gutkowski, insp. Klimesz, senior śpiewaków p. Maudrych, werkm. Hoffmann, prezes Bydg. Chóru Męskiego p. Mrotek, reprezentanci bratnich chórów z Szubina, Wyrzyska, Nakła, p. Gatyśówna, ks. prof. Dąbrowski, ks. prof. Hoff-

mann, prezes Tow. Robotników p. Skibicki. Imieniem redakcji „Dziennika Bydgoskiego” złożył życzenia nac. red. p. Teska. Po-zatem wpłynęły życzenia pisemne od p. Wróblewskiej, wirtuoza p. Jankowskiego Szczepana, p. Sosnowskiego, ks. prob. Putza z Poznania, prof. Urbanyi'ego, p. Eichstaed-ta. Telegramy z gratulacjami jak wszystkie utrzymane w tonie bardzo serdecznym, nadesłały „Halka” (Podgórz), Kościerzyna, Ży-rardów i dr. Klikowicz. Uroczystą akademję zakończył świetny chór odśpiewaniem „Warszawianki”.

Wieczorem odbył się w Strzelnicy koncert, którego recenzję podamy na innym miejscu. Po koncercie w niezwykle serdecznym nastroju bawiono się przy hucznych tańcach.

Silka najlepszy napój orzeźwiający
Browaru Bydgoskiego
Sp. z o. o. (11607)
ul. Ustronie 6. Tel. 1603 i 1608

Kino - Rewja
„OKO“
Marcinkowskiego 5.

Dziś i dni następne!
Dramat osnuty na motywach romansu Stendhala „Rouge et Noir“ p. t.

Tajny Kurjer

z rewolucji francuskiej,
a nie jak mylnie informowano publiczność:
„Carski Kurjer“.

Na scenie: (12776)
wstępy
śpiewno - taneczne.

— **Polski Zbór Ewangelicki, Stowarzyszenie Młodzieży**, komunikuje, że dziś w czwartek o godz. 8 wieczorem punktualnie w sali zborowej wygłosi prof. Monowid dalszy odczyt.

— **Budowanie domów powinno należeć do inicjatywy prywatnej** — jako najtańszej i najlepszej w wykonaniu; kredyty państwowe na budownictwo powinno się opierać na **hipotekach prywatnych nieruchomości**. Oto są zasadnicze uchwały zjazdu cechów murarskich i ciesielskich w Warszawie, przyjęte przez przedstawicieli rządu wyjątkowo przychylnie. Popieranie budownictwa prywatnego obrała sobie za główny cel nowa spółdzielnia budowlano-kredytowa „Spółem“ w Bydgoszczy. Wyjaśnię o swoim programie udzieli każdemu — na zebraniu dnia 17-go bm. o godz. 9 wiecz. w sali hotelu Leninga.

— **Sekcja sportowa „Rodziny Wojskowej“** podaje do wiadomości, że zorganizowała kursy: wioślarstwa, gier ruchomych, tenisu, łucznictwa i strzelectwa. Zapisy na wszystkie kursy przyjmuje sekretariat „R. W.“ (Jagiellońska 27) w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19, względnie zapisy na tenis przyjmuje p. Dembińska, Gdańska 77, tel. 2236, od godz. 10—11, zapisy na strzelectwo i łucznictwo p. Zaremska Koszary 62, p. p. Wlkp. od 13—15, tel. 1348.

— **Z Sokoła I.** Nawiązując do notatki z dnia onegdajszego o meczu bokserkim pomiędzy p. Mortonem a Żółkiewiczem Tadeuszem, stwierdzamy, iż p. Żółkiewiczowi jako amatorowi nie wolno pod żadnym względem brać udziału we wspomnianym meczu, inaczej bowiem traci prawa boksera i lekkoatlety-amatora. Zarząd.

— **Zrzeszenia Adeptów Gry Filmowej.** Na ostatnim nadzwyczajnym walnym zebraniu został wybrany nowy zarząd, w skład którego weszli pp.: Zaremba — prezes, W. Zaruk — sekretarz, St. Springer — skarbnik i Orzechowski — reżyser. Do komisji rewizyjnej zostali wybrani pp.: Sławski, Mościcki i Edw. Szeloch.

Zrzeszenie w dalszym ciągu prowadzi wyjątkową pracę, w kierunku wykształcenia swych członków na dobrych adeptów gry filmowej. Lektury odbywają się według starego zwyczaju pod kierownictwem p. Zaręby i p. Orzechowskiego.

— **Nie odpowiada za swe czyny.** Przed pewnym czasem, niejaki Telesfor H., pobrał u jednej z firm bydgoskich większą ilość towarów na weksle, legitymując się przytem jakimś dokumentem urzędowym. Gdy weksle przyszły do protestu, poszkodowana firma zwróciła się do biur wywiadowczych celem odszukania dłużnika, którego miejsce pobytu nie było znane. Po dłuższych poszukiwaniach, mimo, że H. nie był nigdzie meldowany policyjnie, odnaleziono go w jednym z wielkopolskich zakładów psychiatrycznych. H. jest jednak obecnie w takim stanie rozstroju umysłowego, że do odpowiedzialności pociągać go nie można i wogóle nie sobie nie przypomina.

Koncert Towarzystwa Śpiewu „Harmonja“ w Bydgoszczy.

W ubiegłą niedzielę odbyła się uroczystość dziesięciolecia jednego z najpoważniejszych chórów bydgoskich, jakim jest Tow. „Harmonja“, który jest zarazem chórem parafjalnym przy kościele Serca Jezusowego. Towarzystwo wydało w tym dniu pamiętnik, zawierający historję i statystyki oraz cenne artykuły pp. Urbanyi'ego, Karaśkiewicza i dyrygenta obecnego p. Jaworskiego. Zawiera on także kilka ładnych wierszy oraz fotografie. Całą broszurę opracował obecny sekretarz Towarzystwa p. Marjan Michna. Kto więc z Szan. Czytelników chciałby zapoznać się bliżej z owocną pracą Towarzystwa, może „Pamiętnik“ nabyć czy to u zarządu T-wa, czy też u pp. księgarzy.

Uroczystość jubileuszowa miała przebieg wspaniały. Po uroczystej sumie i kazaniu udało się Towarzystwo wraz z innymi towarzyszami do sali „Pod Lwem“ na akademię, którą zagał prezes p. Faleńczyk. Po powitaniu gości odczytał prezes liczne gratulacje i telegramy, nadesłane przez założyciela i pierwszego dyrygenta ks. Putza, prof. Sobieskiego, sekretarza generalnego Wlkp. Zw. Kół Śpiewaczych p. Barwickiego i wielu innych, których nie możemy wyszczególnić z powodu braku miejsca. Liczne towarzystwa bratnie przysłały gratula-

Doroczny bieg „Dziennika Bydgoskiego“.

w Bydgoszczy o cenną nagrodę odbędzie się wzorem lat ubiegłych w Wniebowstąpieniu Pańskie tj. w czwartek 29 bm. Bieg ten (okrężny) o długości 3000 m dostępny jest dla zawodników całej Polski. Zainteresowanie się biegiem jest ogromne. Najwybitniejsi sportowcy przyrzekli swoje uczestnictwo, aby

znaleźć się na liście zwycięzców tej jednej z najpoważniejszych imprez sportowych na terenie Zachodniej Polski.

Zapisy przyjmuje kierownik biegu p. Fr. Gołębiwski w Bydgoszczy, ul. św. Trójcy 10 do 22 maja br.

Uroczysta akademja ku czci N. Marji Panny.

W niedzielę 18 bm. o godz. 4 po poł. urządzi Bractwo Różańcowe Mężczyzn przy parafji św. Wincentego a Paulo, na sali ks.ks. Misjonarzy, przy ul. Ossolińskich, **uroczystą akademję na cześć N. Marji Panny**, na którą wszystkich uprzejmie się zaprasza.

Program:

1) Zagajenie. 2) Słowo wstępne — ks. proboszcz Odrobina. 3) Śpiew — chór kościelny.

św. Wincentego a Paulo. 4) Deklamacja — Świetlikówna. 5) „W hołdzie dla Marji“ wspomnienie historyczne o Różańcu — p. insp. Klóskowski. 6) Utwór na skrzypce „Largo“ — wykona dwoje dzieci. 7) Deklamacja — Cerajewski. 8) Śpiew — Chór kościelny. 9) Deklamacja — p. Żarnowski. 10) Zakończenie — śpiew „My chcemy Boga“.

Wstęp bezpłatny.

Opera „Halka“ w Teatrze Miejskim.

Przeszło dwutygodniowa przerwa w wystawianiu „Halki“ nastąpiła wskutek zaangażowania panny Kawalskiej na gościnne występy do opery w Warszawie. W piątek śpiewa po raz ostatni „Żydówkę“, a w poniedziałek 19 bm. usłyszymy znowu przepiękne dzieło Moniuszki. Tym razem partję Jontka odśpiewa p. Zygmunt Malinowski, śpiewak znany i bardzo lubiany w naszym mieście. Pan Malinowski po dwuletnich studiach u prof. Marso został zaangażowany na szereg występów do opery w Warszawie jako pierwszy tenor bohaterski. Dyrekcji Teatru Miejskiego udało się pozyskać utalentowanego artystę na jeden występ, który właśnie się odbędzie w partji Jontka w poniedziałek dn. 19 bm.

— **Zamiast wieńca na trumnę** s. p. Anny Kalkstein-Osłowskiej, złożył w naszej Redakcji p. Józef Weber, f-ma „Iro“ Instytut dla Reklam i Ogłoszeń Bydgoszcz, Hermana Franko 3, — zł 15,— na bezrobotnych.

— **Pomorski Zw. Kęglarzy.** Jutro, w piątek, 16 bm o godz. 20 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie w górnej sali kawiarni „Bristol“. Na porządku obrad sprawa statutu. Udział wszystkich członków bardzo pożądan.

PROGRAM W KINACH.

CORSO. Dziś nieodwołalnie po raz ostatni „Zemsta Hiszpana“ czyli (Człowiek bez głowy). W roli głównej Carlo Aldini. Nadprogram komedja. Początek o 6.30.

KRYSTAL. Dziś po raz ostatni podziwiać będzie można cuda natury i przyrody puszczony afrykańskiej w filmie p. t. „Pori — Królowie puszcz“, w którym biały człowiek walczy z dzikimi bestjami i ludami czarnego ładu. Przed oczami widza przesuwa się cała masa

dzikiego zwierza i ptactwa oraz gęstwiny dzungli. Podkreślamy jeszcze raz, że obraz ma niezmiernie znaczenie naukowe i widzieć go powinna wszystkich młodzież. Nadprogram ciekawego tygodnika i tajemnicze ekrany w oryginalnych zdjęciach.

MARYSIENKA dziś po raz ostatni wyświetla wspaniały dramat z Madge Bellamy p. t. „Prawo młodości“.

NOWOŚCI. Dziś premiera. Gwiazda ekranu polskiego Jadwiga Smosarska ukaże się w potężnym arcydziele polskiej produkcji, najwspanialszym dramacie serc, według głośnej sztuki Wł. Perzyńskiego p. t. „Uśmiech losu“. Film o rzadko ciekawej treści, najnowszej techniki i bogatej wystawy. W rolach głównych Kazimierz Junosza - Sępowski, Józef Węgrzyn i słynne tancerki siostry Halama.

OKO. Oto trójka występująca w filmie pt. „Tajny kurjer“ Iwan Mozuchin, Lili Dagover i Agnes Petersen - Mozuchinowa. Na scenie występy śpiewno-taneczne.

PAW. Ostatnie dwa dni rewelacyjny film produkcji 1930 r. p. t. „Hygiene seksualna“ Wielki film ilustrowany na podstawie autentycznych wypadków rozpustnego życia nieświadomych kobiet i mężczyzn. Wyświetlanie tego jedynego w swoim rodzaju filmu dozwolone jest tylko w seansach osobno dla pań i osobno dla panów. Początek dla pań o godzinie 6.30, dla panów o godz. 8 i 9.30.

WOJSKOWE wyświetla wspaniały dramat pt. „Dzikuska“, piękny obraz polskiej wytwórni z Marją Malicką i Zbyszkiem Sawanem. Obraz ten tchnący młodością, humorem i teźną jest wyrazem świetnego postępu sztuki kinowej. Niech wszyscy spieszą do kina „Wojskowego“, gdyż grany jest tylko trzy dni.

— **Wielka zabawa majowa klubu sportowego „Legja“** odbędzie się w niedzielę 18 bm. w sali p. Orczykowskiego, ul. Saperów 10 (Jachce). Początek o godz. 19. Aby zainteresować jak najszersze koła obywatelstwa, postarano się o urozmaicenie zabawy przed-

stkich mówców jak i delegowaną chór Pań Różańcowych oklaskiwano serdecznie. — Po przemówieniach wręczono dyplomy honorowe najstarszym członkom Towarzystwa pp. Sokołowskiemu i Heisemu. Dyrygentowi p. Jaworskiemu wyraził prezes p. Faleńczyk w imieniu całego Towarzystwa i Zarządu gorące uznanie i podziękowanie, co wszyscy zebrani przyjęli hucznie oklaskami.

Wieczorem odbył się w Strzelnicy koncert wokalnoinstrumentalny chóru „Harmonja“ ze współudziałem orkiestry szkoły muzycznej p. Jaworskiego i instrumentalistów wojskowych. Koncert był najdobitniejszym dowodem owocnej pracy tegoż chóru, który obok pieśni ojczyźniej pielęgnuje z równym nakładem sił i pieśń kościelną.

W koncercie wzięli udział artystka-śpiewaczka p. Czekierska i artysta Teatru Miejskiego p. Makowski.

Tak więc możemy dzień ten w kronice artystycznej zanotować jako chlubę przynoszącą Towarzystwu, które przez 10 lat zbożnej pracy zażądało sobie miłość i przywiązanie duchowieństwa i całej parafji Serca Jezusowego, czego dowodem są liczne nagrody i dyplomy, uzyskane w tym czasokresie. Ze swej strony przyłączamy się do licznej reszty gratulantów, życząc Towarzystwu „Harmonja“, aby wytrwale po tej linii kroczyło do wyżyn Parnasu! Ad multos annos!

Małeck.

stawieniem amatorskim, a mianowicie Kółko Amatorskie przy Tow. Śpiewu „Lutnia“ wystąpi z kom-op. w 1 akcie pt. „Szkoła wawów“. Dla dzieci przedstawienie o godz. 14. Wstęp 20 groszy.

Zabawa „Wiosenno-Perkalikowa“ „Rodziny Policyjnej“.

W ub. sobotę odbył się w salach Kasyna Cywilnego koncert oraz zabawa „Wiosenno-Perkalikowa“, urządzona przez „Rodzinę Policyjną“, na dochód poradni i gabinetu fizykalnego dla dzieci funkcjonariuszy policji państwowej w Bydgoszczy. Na program koncertu złożyły się śpiewy solowe uczniów p. prof. Suchoświatowej, a po koncercie nastąpiła zabawa taneczna, która zgromadziła około 600 osób obojga płci.

Panie, w liczbie 300, zachwycały pięknymi perkalikowymi sukienkami, w których wyglądały przesłownie, zadając kłam twierdzeniu, że drogie jedwabie podnoszą wdzięk kobiety. Sukienka prosta, dobrze wykonana, dodaje kobiecie daleko więcej uroku, świeżości i naturalnego wdzięku, niż wyszukane jedwabie.

Na zabawie obecnych było wielu przedstawicieli władz i miejscowego obywatelstwa. Poloneza do którego stanęło 200 par, prowadził p. kom. Łukaszewski z p. prof. Suchoświatową, w drugiej parze szedł podprok. dr. Kuziel z p. Kowalówną.

Po skończonym polonezie rozdano paniom nagrody za najpiękniejsze perkaliki. Komisja, z p. kom. Łukaszewską na czele, odznaczyła nagrodami następujące panie: pierwszą nagrodę otrzymała p. Głanerówna, dalej pp.: Suchoświatowa, Grabińska, Niewiarowska (żona kom. pol. pow. z Nakłą), Kaczyńska, Kowalówna, Markiewiczówna i Sikorska.

Zabawa udała się świetnie, przyczyniając zarządowi „Rodziny Policyjnej“ funduszy na szlachetny cel.

Ciągnięcie I. klasy

21-ej Loterii Państwowej

odbędzie się już

17
maja

19
maja

zatem czas najwyższy zaopatrzyć się w losy.

Główna wygrana 750.000 złotych

poza to liczne wygrane po 350.000 zł, 250.000 zł, 150.000 zł, 100.000 zł, 80.000 zł, 75.000 zł, 60.000 zł, 50.000 zł, 40.000 zł itd.

Co drugi los wygrywa.

W ostatnich loteriach wypłaciśmy wygrane po 100.000 zł, 50.000 zł, 25.000 zł, 20.000 zł, oraz wiele tysięcy wygranych poniżej 20.000 zł.

Cena losu 1/4 = 40 zł, 1/2 = 20 zł, 1/4 = 10 zł.

Najstarsza i największa na Pomorzu i w Wielkopolsce kolektura Loterii Państwowej

M. Rejewska
Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 27

Wyciął i przesłał w kopercie. (11281) **Karta zamówień**
Do Kolektury M. Rejewskiej, Bydgoszcz.
Zamawiam do 21-ej loterii:
..... losów całych po zł 40.—
..... losów połówek po zł 20.—
..... losów ćwiartek po zł 10.—
Należność uiszczę po odbiorze losów
Nazwisko:.....
Dokładny adres:.....

PROGRAM RADJOFONICZNY. PIĄTEK, 16 MAJA.

13,05—14,00: Poznań. Koncert gramofonowy.
16,45—17,25: Poznań. Słuchowisko dla dzieci p. t. „Baśń leśna“.
17,45: Warszawa. Koncert mandolinistów.
19,50—20,15: Poznań. Akademia radiowa z okazji 35-lecia pracy artystycznej Stanisławy Wysockiej.
20,15: Warszawa. Koncert symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej.
22,45—24,00: Poznań. Muzyka taneczna z cukierni „Polonia“.

— **Wycieczka piesza w Pireneje ze zwiezieniem po drodze wystaw w Leodjum i Antwerpii.** Polskie Towarzystwo Krajoznawcze-Touring Klub organizuje 4-tygodniową wycieczkę w Pireneje. Wycieczka uda się koleją przez Berlin i Belgję, (zweździ po drodze wystawy w Leodjum i Antwerpii), oraz przez Paryż i Bordeaux do Biarritz, skąd przejdzie Pireneje pieszo aż do morza Śródziemnego i powróci koleją przez Barcelonę, Marsylję, Genuę, Medjolan i Wenecję do Warszawy. Wyjazd wycieczki z Warszawy nastąpi 5 lipca wieczorem, powrót 3-go sierpnia. Zapisy do 24 maja i informacje w biurze Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego-Touring Klubu — Karowa 31, Warszawa.

— **Bal harcerzy morskich.** Harcerska drużyna morska im. gen. M. Żaruskiego w Bydgoszczy urządziła w sobotę dnia 17 maja br. w salach Strzelnicy bal harcerzy morskich, na który zaprasza. Początek o godz. 20.

— **Zginął z powierzoną mu gotówką.** Pan Józef S. z Szubina, mając do załatwienia w Bydgoszczy pewną sprawę pieniężną, a nie mogąc osobiście przybyć, wręczył szoferowi autobusu, kursującego między Szubinem a Bydgoszczą, niejakiemu Franciszkowi Neukampowi, 700 zł, z prośbą o załatwienie tej sprawy. Neukamp pozostawił w Bydgoszczy na przystani autobus bez żadnej opieki, a sam ulotnił się z powierzoną mu gotówką w niewiadomym kierunku. Za Neukampem czynione są poszukiwania, gdyż nie wiadomo, co się z nim stało.

KRONIKA POLICYJNA.

— **Włamanie do mieszkania.** Dnia 10. bm. nieznani sprawcy włamali się do mieszkania p. Stefana Grzywińskiego, przy ulicy Chłopińskiego 2, gdzie skradli 30 zł gotówki. Złodzieje dostali się do mieszkania zapomocą wyduszenia szyby w oknie.

— **Włamanie do składu.** Dnia 11. bm. w godzinach popołudniowych, nieznani sprawcy włamali się zapomocą otworzenia drzwi podrobionym kluczem do składu Hassowej przy ulicy Jeznickiej 18 i skradli pewną ilość wyrobów skórzanych i galanterji, wartości 1000 zł.

— **Kradzież paszportu i karty okrętowej.** Dnia 11. bm. zgłosił się do tutejszej policji śledczej 62-letni Franciszek Gonsowski, zamieszkały w Ameryce - Fraford Pa, donosząc, że w pociągu pospiesznym tranzytowym nr. 305, skradziono mu paszport amerykański i kartę okrętową, wartości 110 zł.

Z Teatru Miejskiego.

„Muzyka z powietrza”.

O wynalazku profesora Theremina wyraża się krytyka artystyczna i fachowa zachodniej Europy nader pochlebnie. Z pełnym uznaniem spotkał się wynalazca w Anglii, Francji, Niemczech itd.

Dorobek techniki radio-elektrycznej wyzyskał prof. Theremin w odmiennym kierunku. Przypatrując się uważnie, stwierdziłem, że aparat jego, zaopatrzony jest w stalowy słupek (batutę), naokoło którego wytwarza się pole elektro-magnetyczne; reaguje ono na działanie ręki tak, że powstaje ton czysty i pod każdym względem zależny od woli „grającego” eksperymentatora.

Jest to więc zupełnie nowy instrument muzyczny, zbudowany na podstawie dotychczasowych zdobyczy radiotechniki, o którego wewnętrznej budowie wynalazca nie dokładnego nie powiedział, nie chcąc widocznie zdradzić „tajemnicy”. Zapoznał nas tylko z tymczasowym wynikiem swych dociekań, które są bądź co bądź frapujące.

Dwaj panowie, grający na dwóch takich aparatach przy akompaniamencie fortepianu, zdradzali doskonale słuch muzyczny i znajomość zasad interpretacji, nie mówiąc już o pamięci; znają bowiem mnóstwo najpiękniejszych pieśni i aryj operowych. Ton, wytworzony przez rękę ludzką w polu elektro-magnetycznym prof. Theremina, jest doskonały od tonu, wydobytego na najlepszych skrzypcach lub z krtani najlepszego śpiewaka. W ten sposób chciałbym określić charakter głosu wydobytego „z powietrza”, dodając jeszcze to, że można w nim dosłuchać się sumy wszystkich samogłosek.

Matecki.

Ogólne zebranie zarządów Kół Ch. D. i filij Ch. Z. Z. m. Bydgoszcz.

Z okazji 39 rocznicy ogłoszenia przez Ojca św. Leona XIII encykliki „Rerum novarum” odbędzie się ogólne zebranie wszystkich zarządów Kół Ch. D. i filij Ch. Z. Z. w czwartek, 15 bm. o godzinie 19 w sekretarjacie przy ulicy Dworcowej 2.

Na porządku obrad ważne sprawy organizacyjne i referat o encyklice „Rerum novarum”.

Obecność wszystkich zarządów w komitecie konieczna.

ZA ZARZĄD OKRĘGOWY CH. Z. Z.
(—) Bigoński, prezes.

ZA ZARZĄD OBWODOWY NA MIASTO BYDGOSZCZ
(—) Kobierski, prezes.

Nieznany samobójca.

Dnia 15. bm. o godz. 5 rano nad starym kanałem przy czwartej śluźce, przechodnie zauważyli jakiegoś mężczyznę, który porzuciwszy na brzegu kapelusz i portmonetkę z zawartością kilku groszy, skoczył do wody i utonął. Nikt nie pospieszył tonącemu z ratunkiem, gdyż świadkami wypadku były tylko same kobiety. Zawiadomiona policja zarządziła poszukiwania za zwłokami nieznanego topielca, których jednak dotychczas nie odnaleziono, jak również nie stwierdzono jeszcze identyczności samobójcy.

Stan pogody w środę.

Szybko posuwające się nad Europą układy niskich ciśnień powodowały w Polsce w ciągu kilku ostatnich dni kolejne następowanie okresów bardziej i mniej pogodnych, naogół jednak było chmurno, dżdżysto i niezbyt ciepło.

W środku Polski w środę, 14 maja było dość pogodnie, natomiast zachodnia i wschodnia część kraju miały zachmurzenie duże z deszczami na Polesiu, Wołyniu i w Małopolsce wsch. W okolicach Gdańska przeszła burza, Europa zachodnia i Niemcy miały pogodę pochmurną i dżdżystą i także niezbyt ciepłą. Deszcze padały również na Ukrainie, a dopiero w Rosji południowo-wschodniej było słonecznie i upalnie, temperatura bowiem przekraczała tam 25°, a miejscami sięgała 30°.

Najwyższa temperatura w Warszawie wynosiła: 16 stopni najniższa 6 stop. (W Bydgoszczy 18 stop. i 7 stop.).

W Bydgoszczy było wczoraj powietrze zmienne, niezdrowe, tak, że katar stał się ogólną dotkliwoscia. Koło południa padał deszcz. Pod wieczór było przyjemniej. Dziś rano świeciło słońce — niebo jednak jest częściowo zachmurzone.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

Pierwsze posiedzenie nowej Rady Okręgowej Chrześcijańskiej Demokracji odbędzie się we wtorek 20 bm. o godz. 19 w sekretarjacie przy ul. Dworcowej 2.

Ze względu na ważność porządku obrad, uprasza się wszystkich członków o wzięcie udziału w tem posiedzeniu.

Dr. Wiecki,
prezes okręgowy.

Zebranie Zarządu Okręgowego Chrześc. Zjedn. Zawod. odbędzie się w piątek, dnia 16 maja br. o godz. 6,30 w sekretarjacie przy ul. Dworcowej 2. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o przybycie wszystkich członków miejscowych.

Zebranie filij Siernieczek (tartaki) odbędzie się w sobotę, dnia 17 maja br. w lokalu p. Kadowa Brdyujście o godz. 7-iej wiecz.

Zebranie filij komunalnych odbędzie się w sobotę, 17 bm. o godz. 6,30 w lokalu p. Wysockiego przy ul. Jagiellońskiej (naprzeciw Gazowni Miejskiej).

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie zarządu okręgowego Ch. Z. Z. odbędzie się w piątek, dnia 16 maja o godz. 6,30 wieczorem w sekretarjacie przy ulicy Dworcowej 2. Z powodu bardzo ważnych spraw udział wszystkich członków konieczny.

Zebranie filij Siernieczek (tartaki) odbędzie się w sobotę, dnia 17 maja br. o godz. 7-iej wieczorem w lokalu p. Kadowa w Brdyujściu.

Zebranie filij komunalnej odbędzie się w sobotę, dnia 17 maja br. w lokalu p. Wysockiego przy ul. Jagiellońskiej (naprzeciw Gazowni Miejskiej) o godz. 6,30 wieczorem.

Niniejszem podaje się do wiadomości, iż sekretarjat okręgowy Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego mieści się przy ul. Dworcowej 2 (tel. 6-99).

Z życia towarzystw.

Bydgoskie Tow. Wioślarskie. Przypominamy o dzisiejszej czwartkowej schadzce towarzyskiej na przystani. Goście mile widziani.

Tow. Kupców Detalistów branży spożywczej. Zamówienia na cukier i inne artykuły przyjmuje Bank Ludowy, do poniedziałku, dnia 19. bm. godz. 13 w południe.

Związek b. zawodowych wojskowych. Dnia 17. bm. odbędzie się o godz. 20 nadzwyczajne walne zebranie w lokalu p. Blocha przed sądem Oddział piłki nożnej przy Tow. Powst. i Wojaków Bielawy - Skrzetusko. Zebranie organizacyjne oddziału piłki nożnej odbędzie się dziś o godz. 20 w lokalu „Bagatella” przy ul. Jagiellońskiej 49.

Klub mandolinistów „Lutnia”. Zebranie zarządu w piątek, dnia 16. bm. po lekcji, natomiast zebranie plenarne we wtorek dnia 20. bm. o godz. 20. w Domu Czeladzi.

Kat. Tow. Robotników Polskich przy parafji św. Trójcy. Nadzwyczajne zebranie w piątek 16. bm. po majowym nabożeństwie w salce parafjalnej przy kościele. Z powodu bardzo ważnych spraw, przybycie wszystkich członków konieczne.

O. P. N. „Sokół” V. Schadzka informacyjna I. i II. druzyny w piątek o godz. 8 na boisku im. Świtły w sprawie wyjazdu do Łobżenicy.

S. M. P. „Gwiazda”. W czwartek 15. bm. zebranie obu oddziałów po majowym nabożeństwie w salce parafji przy kościele św. Trójcy.

K. S. „Polonia”. Zebranie zarządu dziś w czwartek o g. 19 w lokalu Resursy Kupieckiej.

K. S. „Brda”. W sobotę, o g. 19,30 w lokalu p. Kamińskiego zebranie plenarne. W piątek o godz. 20 zebranie zarządu.

Okręg Młodych Polek. Zebranie okręgowe w piątek, 16. bm. o godz. 8 w biurze parafjalnem par. św. Trójcy.

S. M. P. „Promyk”. Zebranie zarządu oddz. młodszego w piątek 16. bm. po nabożeństwie majowym. Wychowanie fizyczne oddz. młodszego w czwartek 15. bm. o godz. 5,30. Wychowanie fizyczne oddz. starszego w piątek 16. bm. o godz. 6. Lekcja robót ręcznych w piątek, 16. bm. o godz. 6.

„Lutnia”. Dziś lekcja śpiewu o godz. 20. Uprasza się o punktualne przybycie.

„Dzwon”. Dziś w czwartek lekcja śpiewu. Obecność wszystkich chórzystów konieczna.

Oddział kolarzy „Sokół” V. Z powodu bardzo ważnych spraw zbiórka wszystkich druhow w piątek, 16. bm. o g. 18,30 na boisku przy 6 śluźce.

Poradnik dla rolników.

Ważne wskazówki.

Siać hreczkę, proso, fasolę. Fasola dawniej siewana była tylko w ogrodach, obecnie wprowadza się ją do uprawy polowej.

W szczególności dotyczy to „piechoty”, nie potrzebującej tyczenia. Fasola jest smaczna, odporna na choroby i szkodniki, smaczna, łatwo znajduje nabywców i dobrze płaci, to też zasługuje na rozpowszechnienie. Przed siewem fasoli należy dać 300 kg. superfosfatu oraz 200—300 kg. soli potasowej o ile w ziemi nie dano kaimitu.

Przerywać buraki, po przerywce zasilić saletrą chorzowską „Nitrofos” w ilości 50 kg. na ha., drugą taką samą dawkę dać w 2—3 tygodnie po przerywce.

Siać łubin na przyoranie. Chcąc otrzymać dużą ilość zielonej masy, trzeba koniecznie zasilić łubin nawozami fosforowymi i potasowymi.

Niszczyć kianankę w koniecznie, gdy tylko się ją zauważy, nie czekając aż wyda nasiona. Oznaczyć palikami miejsca gdzie się kianankę znalazło i wyciąć sierpem, koniecznie wraz z kiananką, zebrać do płachty, wynieść z pola i spalić.

Tow. Przemysłowo-Rzemieślnicze. Zebranie odbędzie się w piątek, dnia 16. bm. o godz. 20 w Resursie Kupieckiej.

Tow. Psczeczalarzy na Bydgoszcz i okolicę odbędzie swoje miesięczne zebranie w niedzielę, dnia 18. bm. o godz. 2 w pasiece naukowej Zacisze.

„Sokół” konny. Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 16. bm. o godz. 20 w lokalu „Pod Lwem”. Zebranie zarządu o godz. 19,30.

Związek Niższych Pracowników Pocztowych W piątek, 16. bm. o g. 19,30 w sali „Pod Lwem” miesięczne zebranie.

Cech Fryzjerów i Perukarzy. Trzeci kurs przygotowawczy do egzaminu mistrzowskiego rozpoczyna się dnia 19. bm. Zapisy przyjmuje kol. Chopcia, ul. Warszawska 22.

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 14. 5. 1930 roku.

placono za 100 kg. w zł.

Zyto	17,50—18,00
Pszennica	40,50—39,50
Jęczmień przemiałowy	21,50—22,00
Jęczmień browarowy	22,00—24,00
Owies	18,00—17,00
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—31,50
Mąka pszenna 65 proc.	60,00—64,00
Mąka żytnia 65 proc.	00,00—00,00
Otręby żytnie	12,50—11,50
Otręby pszenne	14,00—15,00
Wyka latowa	27,00—29,00
Peluszka	23,00—25,00
Rzepak	00,00—00,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Viktorja	30,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00

Bank Polski płacił w dniu 15 maja za:

dolary amerykańskie	8,84½—8,85½
funtów szterlingów	43,18½
franki szwajcarskie	171,78
franki francuskie	34,85½
marki niemieckie	212,05
guldeny gdańskie	172,60
szylingi austriackie	125,25
liry włoskie	46,60
korony czeskie	26,33

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 14 maja 1930 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	55,50—00,00
5% Pożyczka premjowa serja II	00,00—59,00
Bank Kwilecki, Potocki i Ska.	00,00—60,00
Bank Polski I. em.	173,00—000,00
Cegielski H. I. em.	49,00—00,00

Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 14 maja 1930.

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poz. inwest.	110,00	111,00	000,00
5-proc. poz. premj. dol.	062,50	062,00	000,00
5-proc. poz. kol. konw.	000,000	000,00	055,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	172,00—000,00
Bank Zachodni	000,00—075,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	72,50—00,00
Firley	036,00—000,00
W. T. Węglu	053,00—052,50
Cegielski	00,00—50,00
Lilpop	28,50—28,75
Modrzejów	11,25—11,35
Norblin	062,50—060,00
Ostrowieckie Zakłady	62,00—62,50
Starachowice	20,00—20,25
Haberbusch	112,00—112,50
Spirytus	022,00—000,00

Stan wody na Wiśle dnia 15 maja.

Kraków 2.02, Zawichost 1.34, Warszawa 1.38, Płock 1.02, Toruń 1.07, Fordon 1.17, Chełmno 1.05, Grudziądz 1.35, Kozienice 1.669, Piekło 0.90, Tczew 0.83, Einlage 2.10, Schievenhorst 2.40.

POJUTRZE!

Już w sobotę, dnia 17 maja rozpoczyna się I-sze bogate ciągnięcie 21-iej Loterii Państwowej w której wygrane sięgają do kwoty 32.000.000 zł.

Czas najwyższy! Bez wyjątku, w każdym domu, w każdym mieszkaniu, u każdego, kto tylko dba o dobro swoje i swoich najbliższych, powinien znajdować się los Loterii Państwowej, który daje możność wzbogacenia się i poprawy bytu. Losy nabyć może każdy, chociażby najbiedniejszy, bowiem 1/4 losu kosztuje tylko 10 zł. Szanse wygrania w Loterii Państwowej są kolosalne, bowiem co drugi numer wygrać musi, przyczem główna wygrana sięga do kwoty 250.000 zł. Zatem przestańmy biadać i naocześnie otwórzmy drzwi szczęściu, by weszło do naszego domu i śpieszmy natychmiast po los klasy I-iej do najszybszej i najwięcej kolektury

„UŚMIECH FORTUNY”, BYDGOSZCZ, POMORSKA 1 gdyż tylko tam szczęście obrało sobie swoje siedlisko. (12719)

Mieszkam teraz
przy ul. Młyńskiej nr. 302, tel. 43
w domu p. Grzeszkowiaka.
Sentkowski, powiat. lekarz wet.
Strzelno, dnia 15 maja 1930 roku. (12755)

Kto
buduje temu dostarczamy
kompl. drzewo, stodoły
i t. d. na miejsce na do-
godnych warunkach. Pro-
simy rozmiar budowli po-
dać. Podróż zwracamy.
Jaśtak & Hoppe, tartak pa-
rowy Cekeyn, telefon 14.
(Pom.) (12768)

Wydzierżawienie trawy na rowach dróg powiatowych itd.

Użytkowanie traw na rowach i poboczach drogowych powiatu bydgoskiego oddane zostaną na publicznej licytacji na 3 lata najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą. Przetarg odbędzie się w następującym porządku.

Nazwa szosy	Udcinek szosy w km od do	Termin licytacyjny	Lokal licytacyjny
Bydgoszcz--Nakło	93,260 98,0	19 V. g. 9,30	Oberża w Osowej górze
" "	98,0 107,0	" " 10,00	" w Kraszynie
" "	107,0 112,918	" " 12,00	" p. Rossy w Ślesinie
Wojnowo--Strzelewo	0,0 4,4	" " 17,00	" w Wojnowie
" "	4,4 7,65	" " 15,00	" p. Zareby w Zielonczynie
Wojnowo--Siczenko	0,0 2,3	" " 17,00	" w Wojnowie
Bydgoszcz--Sitowiec	0,0 3,6	" " 9,00	" w Osowejgórze
" "	3,6 13,0	" " 17,00	" w Wojnowie
Koronowo--Sepólno	23,0 32,0	21 V. g. 11,00	" p. Olejnika w Buszkowie
" "	32,0 43,9	" " 9,00	" p. Bryckiego w Mąkowsarsku
Lucim--Wilcze--Sitowiec	0,0 10,0	" " 13,00	" w Wilczu
Mąkowsarski--Motyl	0,0 2,9	" " 9,00	" p. Bryckiego w Mąkowsarsku
Bydgoszcz--Sitowiec	13,0 20,0	" " 18,00	" p. Gordego w Trzemiętowie
" "	20,0 25,0	" " 18,30	" p. Szrajdy w Wierzbucinie
" "	25,0 32,54	" " 15,00	" p. Belinskiego w Witkinitce
Słupowska szosa	3,362 7,336	" " 18,00	" p. Cordego w Trzemiętowie
Trzemiętowo--Wierzbucinek	0,0 2,0	" " 18,00	" p. Gontarskiego w Osiełsku
Bydgoszcz--Świecie	3,5 12,0	26 V. g. 8,30	" " " " "
" "	12,0 17,0	" " 9,30	" " " " "
" "	17,0 22,0	" " 11,00	Czerw Karozima w Aleksandrowie
Koronowo--Kotomierz	0,958 8,0	20 V. g. 15,00	Oberża p. Wolda w Włukach
" "	8,0 13,9	26 V. g. 13,00	Hotel p. Nowaka w Koronowie
" "	13,9 19,5	" " 11,00	Oberża p. Drewni w Wudzyńcu
Fordon--Włuki	23,0 27,7	" " 11,00	" p. Wolda w Włukach
Bydgoszcz--Koronowo	1,5 8,0	20 V. g. 9,00	" p. Sznelca Oplawcu
" "	8,0 13,0	" " 10,30	" p. Cordona w Trzyczynie
" "	13,0 18,0	" " 12,00	" p. Saganowskiego Gościeradzu
" "	18,0 20,4	" " 15,00	Hotel p. Nowaka w Koronowie
" "	21,5 23,0	" " 15,00	" " " " "
Bydgoszcz--Lochowice	5,5 14,4	28 V. g. 17,30	Oberża p. Belina w Lochowie
Inowrocław--Bydgoszcz	21,483 23,137	" " 9,30	" p. Kramera w Nowejwsi Wielkiej
" "	26,819 38,827	" " 11,30	" p. Benkiego w Brzozie
Brzoza--Mogilno	0,0 0,773	" " 11,30	" p. Benkiego w Brzozie
Bydgoszcz--Szubin	11,0 15,0	" " 14,00	" p. Webera w Kraszynie Krajin.
" "	15,0 19,5	" " 15,30	" L. Kiepera w Białobłotach
Toruń--Bydgoszcz	62,0 66,0	27 V. g. 13,30	Przylubiu-Krajskim
" "	66,0 74,0	" " 11,00	" p. Breitkreuzla w Piatnowicach
" "	74,0 81,0	" " 9,00	" w Łęgowie
Bydgoszcz--Fordon	8,9 11,6	26 V. g. 17,00	" p. Krygera w Fordonie
Fordon--Włuki	12,7 16,0	" " 17,0	" " " " "
" "	16,0 23,0	" " 15,30	" p. Lachmanna w Strzelcach Dolnych
Koronowo--Wierzbucinek	9,0 12,0	20 V. g. 17,30	" w Salnie

Przewodniczący: **Dr. Bereta.**

Przetarg przymusowy.

Dnia 17 bm. o godz. 12-tej przed południem sprzedam na składnicy firmy Rawa ul. Śniadeckich 19, najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 12764

40 sztuk ubrań męskich, 60 sztuk płaszczy nieprzemakalnych i 23 sztuk płaszczy zimowych.
Kucharz, komornik sądowy.

Przetarg przymusowy.

W piątek dnia 16 bm. o godz. 13 sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę przy ul. Kujawskiej 5/6 w podwórzu: (12771)

sieczkarka zapędowa, 7 ctn. słomy, 10 ctn. koksu, linia winda, 3 latarki do powozu, waga decymalna, 2 lampy elektryczne, drzewo do kranu, 55 f. centralny, 230 f. ty-motki, szafa kuchenna, umywalka, drabka, stół kuchenny, stół ogrodowy, stojak z lustrem, pulpit, ławka, wieszak do sprzętów kuchennych i inne różne sprzęty kuchenne i gospodarskie.

Wałkiewicz, kom. sąd. z p. w Bydgoszczy.

POLECENIA

Walizki
i kufry większą ilość w rozmaitych jakościach sprzedaje po cenach fabrycznych. Fabryka walizek „Wulkania”, Złoty Rynek 5. 12743

Piore
i prasują po za domem dobrze i tanio. Laskawe zgłoszenia do filii Dz. Bydg. pod „Dobra”. 7291

Drzewo (12767)
opałowe, szczapy sosnowe 15,50 zł, brzozywe i olcho-we 14,50 zł, wałki 12,50 zł, draki sosn. 1,60 i 2,75 zł sztuka fr. wagon Cekeyn pol. Jak. Jaśtak-Cekeyn.

SPRZEDAŻE

Z parcelacji
majątku Rubinowa przy Toruniu sprzedawać będę pozostałe 3 parcele z budynkami i zasiewami korzystnie na dogodnych warunkach zapłaty. Reflektanci zgłoszą się dnia 19 maja w poniedziałek rano w kancelarii notariusza Tempkiego w Toruniu, ul. Szeroka 37 celem obejrzenia i ewtl. kupna. 12748

Sprzedam
gospodarstwo 10 morgowe w dobrym położeniu. Lisiołog, pow. Bydgoszcz, Karwecki. (12733)

Zamiana. (12766)
Zamienię dom rentujący się 8000 złotych rocznie, na gospodarstwo, dla właściciela 7 pokoi wolnych. Zgł. A. Kluczyk, Świecie, Klasztorna 7-8.

Mały
dom z ogrodem za 8 000 zł. na sprzedaż. Małecka Wy-soka 3/4. (12731)

Pierzynę
z powodu wyjazdu sprzedam. Pomorska 3, 1 p. wejście bramą. (12728)

Samochód
ciężarowy Chevrolet cały kryty na chodzie tanio oddam. Oferty do Dz. B. Grudziądz pod „5555” (12754)

Z powodu (7294)
remontu wyprzedam mebli różnego rodzaju, kompletna jadalnia dębowa, szafy, szafonierki, stoły rozkładane, leżanki nowe i kanapy. Skład, ul. Chrobrego 12.

Łodzie
wioślarskie, łodzie zwykłe i prom na sprzedaż. Stocznia W. Gaunott, Toruńska 54, Tel. 1813. (7234)

POSADY WOLNE

Resursa
Kupiecka Jagiellońska 25, poszukuje zaraz zdolnej kucharki do kuchni. Restauracja. (12737)

Potrzebny
chłopak do paszenia bydła. Zgł. Mostowa 11 I p. lewo. 12763

Potrzebna
służąca, ul. Poznańska 18. Matyszkiewicz. (12734)

Poszukuje
się osoby do pomocy w składzie obuwia tylko na soboty. „Postęp” ul. Poznańska 35. 12770

Dzierżawcy lub wspólnika

poszukuje się do pierwszorzędnego kina w większym mieście w Wielkopolsce. Sprzedaż nie wykluczona. Laskawe zgłoszenia uprasza się do „Par” Poznań, Al. Marcinkowskiego nr. 11, pod nr. 20,50. (12745)

CZY JESTEŚ CZŁONKIEM „BIAŁEGO KRZYŻA”?

Zapisy przyjmuje się w Starostwie pokój nr. 3.

Wielkopolskie Towarzystwo Elektryczne

Sp. z o. p.
Bydgoszcz, ul. Chodkiewicza 5/6, tel. 11-17
Poznań, ul. Marsz. Pocha 39, tel. 70-53
Gdynia, ul. 10 Lutego, tel. 12-48
dostarcza: maszyny i wszelkie artykuły elektrotechniczne
wykonuje: wszelkie roboty elektryczne wysokiego i niskiego napięcia. (12708)

MIESZKANIA

Mieszkanie
3 pokoje z meblami korzystnie oddam. Śniadeckich nr. 22, II p. lewo. (7293)

Najtańsze
biuro mieszkań „Norma” Śniadeckich 6, poleca mieszkania 1-2-3-4 pokojowe. 7312

Pokój
z kuchnią i meblami na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dzienn. Bydg. 12769

2 pokoje
z kuchnią, czyszcz. zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Szczecińska 5. 7300

Mieszkania
1, 2, 3, 4, 6 pokojowe wskaże „Victoria” Śniadeckich 22. 7292

POKOJE

Pokój
z utrzymaniem w wili słonecznej. Róg Markwarta i Kasprowieca. 7264

Śliczny
mały pokój, wszystkie wygody, tanio. Ul. Babia Wieś 3 d, I p. lewo. 12736

Na letnie (7290)
kursy przyjezdnym do wynajęcia od 1 czerwca ładny pokój słoneczny z balkonem. Paderewskiego 7, I p. pr.

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Jeznicka 13. Wojciechowski. 7311

Słoneczne 7304
pojedyncze lub podwójne pokoje, telefon, balkon, bieżąca ciepła, zimna woda wynajmie tanio. Sielanka 7.

Pokój
umebl. do wynajęcia. Naniejska 8, II prawo. (12762)

Pokój 7289
umebl. do wynajęcia. Mazowiecka 41,42, I p., brama wjazdowa front.

RÓŻNE

Rabka 12756
Zdrój „Pensjonat „Matejko” słonecznie położony, blisko łązek przyjmując młodzież i dzieci pod specjalną opieką wychowawczą. Kuchnia smaczna i obfita. Ceny przystępne.

Wista (11475)
w górach Beskidu, pensjonat „Bożydar” położony na południowym stoku z elektrycznością, kuchnia smaczna i obfita. Niedaleko dworca, lasy, spacer i wycieczki. Ceny umiarkowane. Wiadomość na miejscu. Zofja Szwejkowska.

Spółnika
1500 zł poszukuje. Oferty Kiosk, Gdańska 153. (7301)

Zgubiono
czerwony portfel z zawartością 20 i papierami wartościowymi. Znalazca otrzyma zawartość 20 zł i 10 zł dodatkowo. Oddać w rewirze pol. Jagiellońska 21 pokój 4, Bydgoszcz. Jan Stange, Jastrzębie. 12778

Ostrzegamy
niniejszem p. Walentego Wawrzyńskiego i syna jego Jana, zamieszkałego w/m. Długa 5, przed rozsiwaniem fałszywych pogłosek, w przeciwnym razie jesteśmy zmuszeni oddać na drogę sądową. Joanna Wawrzyńska i syn Paweł. 12765

MATRYMONIALNE

Dia 12748
mego brata, Pomorzana posiadziela 180 morg. gospodarstwa wzorowego, lat 29, dla braku znajomości poszukuje żony z posagiem 20 tys. zł. Pannie serjo myślące zechcą złożyć oferty (możliwie z fotografią, którą się zwraca) do Dz. Bydg. Toruń pod „1385”. Pośrednictwo krewnych mile widziane.

LOTERIA PAŃSTWOWA

Losy

21 Loterii Państwowej Klasowej

Główna wygrana **zł. 750.000**

poza to wygrane po zł. 350.000, 250.000, 150.000, 100.000 itd. na ogólną sumę

zł. 32.000.000

Co drugi los wygrywa Ciągnięcie 17 i 19 maja.

1/4 losu 10. — zł 1/2 losu 20. — zł 1/1 los 40. — zł

Kolektury moje — dzięki wyjątkowemu szczęściu — cieszą się w całej Polsce nadzwyczajnym powodzeniem.

Największa i najszcześniejsza kolektura

Juljana Langerera, Poznań

Warszawa: Dworzec Główny | Centrala: Wielka 5
Gdynia: ul. Staromiejska | Oddział: Fredry 3

Telefon 16-37. P. K. O. 212 475.

Zamówienia załatwiamy odwrotną pocztą. 8832

Tu wyciąć: **Zamówienie.**

Niniejszem zamawiam do I-jej klasy 21-jej Loterii Państwowej

1/4 Los à 10. — zł
1/2 „ à 20. — zł
1/1 „ à 40. — zł

Należytość zł uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. 212 475.

Imię i nazwisko:
Dokładny adres:

KLISZE drukarskie

do reklam, druków i katalogów wykonuje pierwszorzędnie w kilku godzinach

DRUKARNIA BYDGOSKA

Wydawnictwo „Dziennika Bydgoskiego” - ul. Poznańska 29/30

POLECENIA

Swiece (11516) do komunji św. wielki wybór, niskie ceny poleca Sawonia, Długa 20.

Książki do nabożeństwa, do pierwszej komunji św., pamiętki, krzyże, różańce, medaliki, łańcuszki, obrazki, swiece, wszystko to dostać można w wielkim wyborze w Tanim Bazarze Stary Rynek obok apteki. 12694

Antykwaryat Sniadeckich 49 róg Pomorskiej zakupuje i bierze w komis. sprzedaje przedmioty wartościowe wszelkiego rodzaju. 7235

Leżanki kanapy, klubowe garnitury i materace najtaniej i z gwarancją tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek 5-6. 4019

Reklame świetlną ze szkła falistego dostarcza „LUNA“ ul. Sniadeckich 49. 7236

I klasa Boks 22 Lak 30 Szewro 27 Kolorowe 28 Robocze 14 Używane 10 Chłopięce 4,80 Zielówki 4,50 poleca pracownia Nowy Rynek 3. (12726)

SPRZEDAŻE

Majątek 400 morgowy sprzedam, wpłaty 35.000 lub zamienię na nieruchomości miejską. Następnie 250 morg. zamienię na dom lub gospodarstwo przy Bydgoszczy w cenie 40.000. Biuro Pogoń, Dworcowa 80.

Resztówka 180 morg pszennej roli bez inwentarza, wpłaty 15000 „Rolpol“, Bydgoszcz, Gamma 2. (7231)

Nadwyznaczona okazja! Kamienicę III piętrową narożnikową, nowoczesną, dochodową, bez długu, roczny dochód 13.000, sprzedam za 110.000 zł, wpłaty 50—60.000. Zgłosz. biuro Pogoń, Dworcowa 80, Tel. 1815.

Dom (12691) w rynku sprzedam tanio lub wdzierżawię skład, mieszkanie wolne. Wesolek, Koronowo, Rynek.

Hotel (12657) z restauracją i wyszynkiem, obrót rocz. 55.000 zł. ładny widok, dom jak nowy, centralne ogrzewanie, własny wodociąg, oprócz tego przynosi dzierżawę za Bank, Sąd i lokatorzy, r. 6000 zł. sprzedam za 100.000 zł., wpłaty 40.000 zł. reszta nadgugie lata. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „T“.

Dom 12643 II piętr. zaraz na sprzedaż. Małeczka, Wysoka 3/4

Skład towarów krótkich w którym poprzednio był kilkadziesiąt lat biawatry, jest z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Miasto powiatowe na Pomorzu. Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „Egzystencja“. (7271)

Okazja! Sprzedam motor 6 konny, elektryczny, marki A.E.G., dynamo 6 k., marki Siemens Schueker w dobrym stanie. Stanisław Małeczki, Bydgoszcz, ul. Nakielska 123, słuza IV. 7267

Rzeźnictwo w pełnym biegu przy ruchliwej ulicy, istniejące 25 lat, sprzedam lub wdzierżawię. Bydgoszcz, Rycerska 10. Zgłoszenia Welniany Rynek 10. (12716)

Długoletnia praktyka dentystyczna, dobrze zaprowadzona, z dobrą klientelą, pewna egzystencja dla pań, w małym miasteczku na Pomorzu zaraz na sprzedaż. Spieszne zgłoszenia do Dz. Bydg pod „Nr. 666“. (12462)

Skład fryzjerski, dobrze zaprowadzony z mieszkaniami na sprzedaż. Wiadomość pod „Skład fryzjerski“ Par, Bydgoszcz, Dworcowa 72.

Sprzedam w Bydgoszczy dobrze prosperujący skład artykułów żelaznych. Of. pod „Okazja“ do „Par“ Bydgoszcz, Dworcowa 72. 12524

Skład kolonjalny z 2 pok. mieszkaniami na sprzedaż. Adres w filji Dz. Bydg. (7298)

Kiosk (7287) gazetowy z koncesją na sprzedaż. Egzystencja. Adres w filji Dz. Bydg.

W pełnym biegu dobrze zaprowadzony skład kolonjalny przy ul. Gdańskiej z przyległym mieszko. 3 pokój i kuchnią, z powodu zmiany interesu natychmiast do oddania. Adres wskaże Dzien. Bydg. (12711)

Chocimska 17 nadaje się na każde przedsiębiorstwo sprzeda w Wojciechowski, budowniczy. Tel. 1302. (12742)

Ciężarówka (7140) Ford 1929 mało używana korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydg. pod „Ciężarówka“.

Golębie rysie (Luxtauben), kilka par starych i młodych na sprzedaż. Długa 47, „Bławat“. 12229

Sprzedaj okazyna sztucer 85 zł., 9 volt i amperometrów razem 100 zł., pościel, 4 szafy żelazne, 2 siatki na konie 50 zł., partja garnków w form kamiennych, 2 zegary stojące, 2 łózka żelazne niklowe, z materac. 200 zł., 6 krzesel wyściełanych (dąb) 90 zł., waga na 5 ctr. automatyczna 135 zł., większa partja obuwia od 3,50 do 10 zł., zegar wiszący 30 zł., kanapa narożna 175 zł. Tylko w Hali Licytacyjnej, Bydgoszcz, Grodzka 23. (12740)

Większą 7209 ilość wybornej suchej polskiej kiełbasy, funt zł 2,40, 10 funtów przesyłka zł 25 za zaliczką poleca Kazimierz Tretyń, mistrz rzeźniki, Pakość.

Motocykl 250 cem., bardzo mało używany, jest korzystnie do nabycia. Wiad. ulica Król. Jadwigi 17 w godz. od 10—12. 7199

Sprzedam z powodu wyjazdu piekarni, poduszki, dywan, firany. Adres wskaże Dz. Bydg. 7205

Mam na sprzedaż kuchnię i sypialkę z powodu wyjazdu. Nakielska 71. (12651)

Wózek dziecięcy i ręczny prawie nowy na sprzedaż. Uroczą 9. (12730)

Radjo aparat, 4 lampkowy sprzedam. Bocianowo 47, II lewo. (7269)

Motor (7275) benzynowy 4 K, pompy do wody, wagę stolową, wózek ręczny, aparat do szwajsonowania sprzeda E. Szczepański, Gdańska 71.

Rower dziecięcy w dobrym stanie sprzedam. Wileńska 3, III p. podwórce. (7272)

Wózek dziecięcy dobrze utrzymany sprzedam. Sw. Trójcy 12b II p. prawo. 7285

Wózek dziecięcy prawie nowy na sprzedaż. Chelmińska 4, I p. prawo. (12703)

Sypialnie jeszcze kilka dębów. fornirowanych, stylowe w najlepszym wykonaniu, tanio na dogodnych warunkach sprzeda Stolarnia Wincentego Pola 1, narożnik Ułański. (12715)

Rossady kapusty i inne flance tanio sprzedaje Skibiński, Bydgoszcz, Kożmiana 6, ogrodnictwo. 12672

KUPNA

Kupię dom mniejszy tylko w śródmieściu z składem i podwórzem lub ogrodem wprost od właściciela. Agenci wykluczeni. Of. z podaniem ceny i położeniem do Dzien. Bydg. pod „Śródmieście“. (12480)

Kupię mało używane nowoczesne kompletne urządzenie dwustronnego tartaku. Zgł. inżynier Mojszewicz Małopolska, Kutry. 12480

Kupię nożyce do cięcia tektury, natychmiast. Of. do filji Dzien. Bydg. pod „Zagotówkę“. (7273)

LEKCJE

Pianistka udziela lekcji muzyki. Błonia 23, I p. lewo. (7274)

POSADY WOLNE

Do tartaku naszego i fabryki beczek na Pomorzu poszukujemy młodego, samotnego człowieka z kilkoletnią praktyką tartaczną, obeznanego gruntownie z wszelkimi pracami i obliczeniami, kalkulacjami i t. d. drzewnami, dobrze poleconego i zaufanego. Zgł. z fotografią i odpisem świadectw oraz warunkami do eksp. Dzien. Bydg. pod „Sapiens“. (12316)

Czeladnik szewski na dobrą szycą robotę potrzebny. Dypczyński, Szubin. (7263)

Poszukuje się zaraz bufetowej z długoletnimi świadectwami. Hotel Vorbach, Starogard, Rynek 19. (12663)

Pojlerka potrzebna. Gdańska 131, stolarnia. 12712

Fryzjerka lub pomoćnika damskiego poszukuje Fryzjerna dworcowa, Gdynia. (12446)

Aptekarskiego elewa (ki), maturzystę, przyjmie Apt. pod Lwem, Bydgoszcz-Okole. (12722)

Pomocnik 7299 fryzjerski pierwsza siła potrzebny. Dworcowa 10.

Starsza dziewczyna umiejająca doskonale gotować i zamarynować z dobrymi świadectwami poszukiwana. Zgł. się w fabryce Unji Lubelskiej 9/11. (12723)

Uczennica jako bufetowa restauracyjna potrzebna, zaraz. Panię z lepszemu domu inteligentną, biegłą w liczeniu mogą nadesłać zgłosz. z życiorysem do „Wielkopolanka“, Grudziądz. (12647)

Podręczna potrzebna. Kujawska 96, part. I, II drzwi u krakcowej. 12620

Uczennica lub młoda ekspedjentka potrzebna. Fertumerja Gdańska 39. (7276)

Uczeń syn uczciwych rodziców, który ma chęć wyczyć się piekarnictwu, może się zgłosić zaraz lub później. Z wioski mają pierwszeństwo. Paweł Krauze, mistrz piekarski, Toruńska 116. 12698

Poszukuje 12592 od 1 czerwca starszej i doświadczonej dziewczyny do gospodarstwa wiejskiego do wszelkich prac prócz w polu. Dojarz na miejscu. Frieda Schmidt, Gruta pow. Grudziądz.

Służąca zaraz potrzebna, Długa 7, II piętro. 12713

Uczennica do szycia potrzebna. Orta 6, Loretańska. (12669)

Uczeń potrzebny zaraz. Willy Kunz, mistrz szewski, Nakielska 126. #12676

Uczeń lub wolontariusz do drogerji potrzebny. Zgł. z życiorysem do Dz. Bydg pod „Drogerja“. (12704)

Służąca z dobrimi świadectwami zaraz potrzebna. Adres w Dzien. 12674

Służąca z gotowaniem potrzebna. Chodkiewicza 34, I prawo. 12738

POSADY POSZUKUJĄ

Szofer kawaler, kował - ślusarz poszukuje zaraz stałej posady z kaucją 500 złotych. Oferty do filji Dz. Bydg. pod „Szofer“. 7217

Szofer z praktyką leśną poszukuje posady. Zgłoszenia Skrzynia 6, poczta Osiek, pow. Starogard. (7142)

Praktyki jako rysownik graficzny, poszukuje absolwent Szkoły Graficznej z dobrym świadectwem. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Rysownik“. 12706

Szofer kawaler, ślusarz, poszukuje zaraz stałej posady z kaucją 500 zł. Of. do Dz. Bydg. pod „Szofer - kawaler“. (12677)

Pokojsowa poszukuje posady od 1 maja na majątek. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Pokojsowa“. (12631)

Pracznica prasowaczka z dobrimi świadectwami poszukuje posady od 1 maja na majątek. Oferty do Dz. Bydg. pod „Prasowaczka“. (12680)

Kobieta 12709 uczciwa i pracowita szuka jakiegokolwiek pracy, szycie w domach, posługi, prania, w ogrodach lub też jako pielęgniarka dzieci. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Kobieta“.

DZIERŻAWY

Warsztat biuro i składnice zaraz do wynajęcia. Dworcowa 82. 7221

Skład z mieszkaniem przy Gdańskiej centrum wydzierżawie. Ciszewska, porcelana Gdańska 42. 7160

Lokal biurowy do wynajęcia bez odstępnego, parter, dwie ubikacje, centrum, całkowite urządzenie. Of. pod „B. B.“ do „Par“ Bydgoszcz, Dworcowa 72. 12523

Ubikacja na garaż, warsztat lub składnice, woda, światło, telefon do wydzierżawienia. Sienkiewicza 61, gospodarz.

Interes kolonjalny, hurt. - detal. od 50 lat istniejący, w jednej i tej samej rodzinie, położony w rynku, z wolnym mieszkaniem (4—7 pokoi) z obszernym śpichlerzem i piwnicą, z powodu odebrania koncesji, zaraz do wydzierżawienia. Poważni refleksjanci z kapitałem ca. 40—50 tys. zechcą się zgłosić. Carl Mueller, Starogard, Rynek 14. (12683)

Piekarnie dobrze prosperująca wydzierżawię, do objęcia potrzeba 5000 zł gotówki. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Dobra“. 12682

MIESZKANIA

Korzystnie pokój i kuchnia 500 zł za 3 lata. Wiad. Czarneckiego 2, Szczecin. 12710

Advertisement for Kodak cameras. Includes illustration of a camera and a man taking a picture. Text: 'Nawet... gdy jest pochmurno... .. nową kamerą "Hawk-Eye Kodak" z światłosiłnym obiektywem (prawdziwym anastygmatem f. 6.3) osiągniecie rezultaty, które Was samych zaskądziwią. Nawet jeśli przedtem zdjęcie "Kodak" specjalnie Was nie pociągały, obecnie napewno powiecie: "To wprost zaskądziwiające co teraz osiągnąć można kamerą za 100 złotych." Nawet jeśli nigdy sami nie fotografowaliście, w ciągu kilku minut nauczyicie się posługiwać nowym "Hawk-Eye Kodakiem" tak, jak każdym innym "Kodakiem".

Pamiętajcie zawsze o waszej kamerze "Kodak" z anastygmatem f. 6,3 za zł. 100.— W każdym większym składzie przyborów fotograficznych znajdziecie "Kodaki", odpowiadające wszystkim gustom. Każdemu budżetowi w cenie od zł. 33.— Kodak Sp z o. o. Warszawa, plac Napoleona 5.

Mieszkanie pokój i kuchnia, ewent. dwa umebł. dla bezdzietnego małżeństwa. Adres w Dz. Bydg. 12690

Pokoje umebł. Matejki 8, I lewo. 7159

Duży czysto umebł. pokój na 1—2 osoby wynajmę. Pomorska 43, I p. pr. (12598)

Pokój umebłowany z telef. do wynajęcia. Dworcowa 18 a II ptr. (7137)

Umieblowany pokój do wynajęcia. Chopina 3, II. 7204

Pokój dla 2 panów. Lipowa 1, II prawo. 7268

2 pokoje dobrze umebłowane, sypialnia i salonik. Cieszkowskiego 15, II pr. (7233)

Wspólny (7280) pokój dla pana. Warszawska 5, Mierzuchowska.

Pokój tanio. Sniadeckich 11, podwórce I ptr. (12726)

Pokój duży słoneczny, osobne wejście dla pani z używaniem kuchni. ul. Toruńska nr. 22 a. (12725)

Pokój do wynajęcia. Pomorska 3, parter. 7305

Pokój umebłowany do wynajęcia Jezuitska 13 Wojciechowski. 7311

Pokój przy Placu Wolności. Gimnazjalna 2, II lewo. (7286)

Pokój dla inteligentnego pana zaraz. Marcinkowskiego 10 I piętro prawo. 7243

Słoneczny dobrze umebł. pokój zaraz do wynajęcia. Kościuszki 51, II l. (7270)

Pokój do wynajęcia, umebłowany. Art. Grottera 5, I p. lewo. (12670)

Umieblowany (7296) pokój. Dworcowa 1a, I p.

Pokój Hetmańska 13 II. 7308

Pokój umebł. do wynajęcia. Plac Piastowski 7, I lewo. (7265)

Pokój do wynajęcia. Sniadeckich 6, II pr. (7302)

Pokój inteligentnemu panu wynajmę. 3 Maja 19, II. (7303)

Spólny pokój wynajmę. Spychalska, Łokietka 25. 12693

2 pokoje umebł. z używaniem kuchni do wynajęcia. Aleje Mickiewicza 1, II ptr. prawo. 7282

Pokój 7278 ładny z utrzymaniem lub bez. Sw. Florjana 1, II.

Pokój 12696 do wynajęcia dla 2 panów. Orta 1, Szytowa.

Pokój z osobnym wejściem. Chelmińska 16. 12721

Pokój umebł. do wynajęcia. Matejki 8, I p. prawo. (7295)

Pokój do wynajęcia. Grudziądzka 3, I ptr. pr. 12714

RÓŻNE

Obiady wyborowe, tanie i smaczne z 3 dań 1 zł. Wydafe Café „Central“, Dworcowa 53, róg Sniadeckich. Najwygodniejszy lokal dla przyjezdnych. (12705)

5000 zł poszukuję na I hipotekę. Dzierżawa 4000 zł. Of. do Dz. Bydg. pod „Hipoteka I“. 12732

Kto 12697 wypożyczy sam o chód osobowy bez szofera na jeden dzień. Of. do Dz. Bydg. pod „Samochód“.

Gddam dzieci na dalsze wychowanie, dwie dziewczynki i chłopczyka od 2—7 lat, są bardzo słiczne i miłe, bez wynagrodzenia, ew. na własne. Oferty do Dz. Bydg. pod „Dzieci“. (12707)

Książką wojskową wystawioną przez P. K. U. Bydgoszcz unieważniam. Maksymilian Spiewakowski. (12699)

Skradzione papiery wojskowe unieważniam. Józef Rzeszewski, Solec Kuj. (12641)

Unieważniam zagubioną książeczkę wojskową na nazwisko Alfons Michalski. (7266)

L. L. w czwartek lub w piątek o godz. 7. (12729)

Roch czwartek 5, Główna poczta. „Czas“. (7277)

MATRYMONIALNE

Wiele bogatych pań pragnie bezwzględnie wyjść zamąż za inteligentnych panów, nawet bez stanowiska i majątku. Jeżeli chcesz ożenić się szybko i dobrze napisz zaraz do Biura „Przyszłość“ w Warszawie, ul. Jasna 15. (12084)

Pomorzanin (12673) w wieku 25 lat, rolnik, pragnie poznać panią do lat 20, również z gospodarstwa, pierwszeństwo mają jedynaczki z 60—100 morg. Dla wspólnego dobra i gotówka pożądana 10—15 tys. zł. Oferty proste kierować pod adresem St. Jagodziński, Kłamry pow. Chelmo.

W środę, dnia 14 bm. o godz. 9.30 rano, zasnęła w Bogu po ciężkiej chorobie, opatrzona Sakramentami św. moja najdroższa żona, nasza troskliwa matka, siostra, ciotka i szwagierka ś. p.

Anna z Radaszów Kalkstein-Ostrowska

o czym donoszą w głębokim smutku pogrążeni
Bydgoszcz, Berlin, Werdau Saks.

Mąż i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się po przeprowadzeniu drogich zwłok do grobu rodzinnego w Berlinie, w poniedziałek, dnia 19 maja br.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

12739

Dnia 14-go maja o godzinie 2,30 rano zasnął w Bogu po ciężkich i długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. nasz kochany, jedyny syn i brat ś. p.

Wincenty Ausmacher

drukarski

w 20 roku życia. W ciężkim smutku pogrążeni

Rodzice i rodzina.

Bydgoszcz, Strzelno, Królewiec.
Nakielska 10

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 17. V. 1930 r. o godzinie 16-tej z kapłany starożytności. (12702)

Msza św.

za spokój duszy ś. p. **Anny Giese** odbędzie się w piątek o godz. 8,30 w kościele Klarysek a nie w czwartek, o czym zawiadamia rodzina Szatkowskich i dzieci. (12700)

Uchwała. Postępowanie w sprawie przymusowego przetargu nieruchomości w gminie Pobórka Mała położonej, w księdze wieczystej tom I. wykaz liczb 1. w chwili zapisania wzmianki o przetargu na nazwisko Józefa Okońskiego zapisanej uchyla się, albowiem wierzycielka Weronika Treichlowa wniosła o przetarg cofnięty. Wyznaczony termin na dzień 16 maja 1930 r. odpada. (12643)
Wyrzysk, dnia 12 maja 1930 r. Sąd Powiatowy.

Uchwała. Postępowanie w sprawie przymusowego przetargu nieruchomości w gminie Dworzakowo powiat Wyrzysk położonej, w księdze wieczystej Dworzakowo tom I. wykaz liczb 15, na nazwisko szachmistrza Augusta Krügera i żony jego Wilhelminy zapisanej zawieszają się albowiem Marjanna Radziwińska przez adwokata Dr. Nikolaya z Bydgoszczy, wykazała uchwałę Sądu Okręgowego w Bydgoszczy — L. 2. O. J. 218/30. — z dnia 16 kwietnia 1930 r. wstrzymanie egzekucji. Wyznaczony termin na dzień 23 maja 1930 r. odpada. (12642)
Wyrzysk, dnia 12 maja 1930 r. Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie.

Firma Paweł Kratzer w Chojnicach wniosła o odroczenie wypłat w myśl rozp. z 6. 3. 28. Celem rozpoznania sprawy wyznacza się termin na **30 maja 1930, godz. 10-ta, pokój 14** w niżej podpisanym Sądzie. Wierzyciele mogą przybyć na tę rozprawę celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. (12759)
Chojnice, dnia 14 maja 1930.

Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie.

Firma Bolesław Kleskowski i Ska w Chojnicach wniosła o odroczenie wypłat w myśl rozp. 6. 3. 28. Celem rozpoznania sprawy wyznacza się termin na **30 maja 1930, godz. 11-ta, pokój 14** w niżej podpisanym Sądzie. Wierzyciele mogą przybyć na tę rozprawę celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. (12760)
Chojnice, dnia 14 maja 1930.

Sąd Powiatowy.

Przetarg publiczny.

Rada Parafjalna w Solcu Kujawskim ogłasza przetarg publiczny na wykonanie prac ziemnych, murarskich i ciesielskich przy rozbudowie kościoła katolickiego w Solcu Kujawskim, pow. bydgoski.

Oferty należy złożyć w biurze niżej podpisanego Urzędu Parafjalnego do dnia 31 maja 1930 r. godz. 14,30 w zapieczętowanej kopercie z odpowiednim napisem, przy użyciu podkładek submisyjnych które wydaje się za opłatą 5 złotych.

Otwarcie ofert nastąpi o godzinie 15-tej. Oddzielnie należy przedłożyć: 1. Wadium w wysokości 5%, od sumy ofertowej lub w walorach uznanych wzgl. papierach wartościowych. 2. Deklarację iż warunki ogólne i szczegółowe obowiązujące przy ubieganiu się o wykonanie budowli są oferentowi znane.

Oferty nie odpowiadające warunkom lub złożone po upływie powyżej oznaczonego terminu nie będą rozpatrzone.

Rada parafjalna zastrzega sobie prawo wolnego wyboru oferenta jako też dowolnego podziału robót między kilku oferentów, oraz unieważnienia przetargu bez podania powodów. (12678)

Wszelkich informacjach udziela się w biurze niżej podpisanego Urzędu Parafjalnego w Solcu Kujawskim.

Virisan dla mężczyzn

Znakomity środek wzmacniający przy przedwczesnym osłabieniu, nieprzebytej w swym działaniu. Czerstwość i siła wraca natychmiast. 60 porcji zł. 12.50. Prospekt w załączeniu. Dr. Malowan i Ska, Gdańsk — Oddz. 62. (12685)

Sprzedż przymusowa.

W sobotę, dnia 17 bm. o godz. 10-ej sprzedam w podwórzu firmy spedycyjnej „Rawa” przy ul. Śniadeckich 19 przez licytację najwięcej dającym za gotówkę:

500 sztuk waty krawieckiej i 25 tuzinów ścierek.
12758) Podlewski, kom. sąd. z p. w Bydgoszczy.

Motocykle Zündapp

250 cm³, w nowoczesnym wykonaniu, z przekładnią 3 biegową, automatycznym sprzęgłem i rozrusznikiem nożnym poleca za tylko **zł. 1585.—**

E. Stadie - Automobile, Bydgoszcz

tel. 1602 i 2163 ul. Gdańska 160.
12741

Resory samochodowe

kompletne, jak i pojedyncze warstwy własnej fabrykacji, dostarcza pod gwarancją najlepszego wykonania

5004 „**AUTOARMA**”
BYDGOSZCZ, Śniadeckich 45. — Telefon 1824.

Wydział Powiatowy pow. bydgoskiego sprzedaje używany

samochód 6 osobowy

marki „Protos” H. P. 10/30

w drodze oferty najwięcej dającym za gotówkę. Reflektanci obejrzeć mogą powyższy samochód na miejscu postoju w Powiatowej Komendzie Policji Państwowej w Bydgoszczy, ul. Mennica gdzie również wyłożono warunki sprzedaży.

Zgłoszenia z napisem „Oferta na samochód” uprasza się składać w biurze Wydziału Powiatowego ul. Słowackiego 3, pokój 21, w terminie do 26 bm. godz. 13-tej.

Bydgoszcz, dnia 8 maja 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego w z. 12303) (—) Dąbrowski, referendarz.

Poszukuje się tartaków

które przejęłyby większe zamówienia. Oferty z ceną za belki list. oraz kantówkę loco Gdańsk pod „W. L. 783” do Rudolf Mosse, Gdańsk. 12757

Suche deski sosnowe

20, 23, 25, 30, 35, 43, 55, 65 i 80 mm. grube, 700 m³ kantówki na sprzedaż. (12684)

C. OHME. Kwiatki Pomorze

2-3 pokoje

na biura poszukujemy do natychmiastowej dzierżawy. Piśmienne zgłoszenia prosimy skierować pod „Impregnacja” Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 46 (Plac Teatralny.) (12680)

TAPETY

Pomorska 8. 5775

Meble

jadalnie, sypialnie i pokoje męskie dębowe, orzechowe, palizandrowe i sosnowe, także różne meble pojedyncze i wyszczeblane w wielkim wyborze na dogodnych warunkach, najtaniej poleca

Zieliński
Bydgoszcz 537
ul. Śniadeckich 43.

5368

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł.

Kromczyński, Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

Skład

z przyległym pokojem nadającym się na skład ubrania w najlepszym położeniu zaraz do wydzierżawienia. 12720

St. Wasiakowska
Chelmska
ul. Toruńska nr. 34.

Rowery

znakomite niezawodne i gwarantowane na 3 lata, polecamy na długoterminowe spłaty. D/T. Emo M. Okoń, Warszawa, Zielna 11, telefon 121-66. Zgadajcie bezpłatnych cenników. (12025)

Dom

w Grudziądzu III-piętrowy z ogrodem 8 dwupokojowy wychmieszkań, hipoteka 1.300, ubezpieczony na 90.000 złotych natychmiast za 19.500 sprzedam. Oferty do „Dziennika Bydgoskiego” Grudziądz pod „90.000” 12752

Restauracja

z koncesją dobrze zaprowadzona natychmiast na sprzedaż. Adres wskaże Dzień. Bydg. (12761)

Powózka

tanio na sprzedaż. Wiadomość Tomaszewski Grudziądz, Budkiewicza nr. 2-4. 12751

Okazyjnie

wózek ręczny 4-kołowy i maszyna do walcowania (Sickenmaschine) tanio na sprzedaż. Fabryka walizek „Wulkania”, Żbóżowy Rynek 5. 12777

„Restauracja”

ul. Jezuicka nr. 5

Otwarcie

po gruntownym przeprowadzeniu ogólnego remontu odbędzie się (12639)

dnia 15 maja 1930 r. t. j. w czwartek o godz. 5 popoł.

Szanownych gości uprzejmie zaprasza właściciel **Feliks Deliński** dawniej **Zakrzewski**.

Osobnych zaproszeń nie wysyła się.

Prace malarskie wykonał pan Ziółkiewicz.

Spółdzielnia Kolejowa ul. Dworcowa 35

poleca swoim konsumentom od dnia 17 bm. godz. 8-mej rano dziennie świeże, dobrze pielęgnowane

pełno tłuszczowe wiejskie mleko

obecnie litr 28 groszy.

Pozatem polecamy dalsze artykuły spożywcze i inne towary po cenach przystępnych jak wiadomo.

Poszukujemy

dla naszego Oddziału Fabryk Octu i Musztardy

przedstawiciela-podróżującego

do akwizycji na Pomorzu.

Reflektuje się na siłę pierwszorzędna, zaufaną u klientów zaprowadzoną, możliwie z kaucją. Of. z fotografią, referencjami oraz odpisami świadectw pod adr.

Zakłady Przem. Winkelhausen, Sp. Akc.

Oddział Fabryki Octu i Musztardy
Starogard — Pomorze. (12747)

Wysoki zarobek

(udowod. w 6 miesiącach 5000 mkł) przez **prejęcie**

generalnego zastępstwa naszego patentowanego

odkurzacza „Herkules” bez prądu

który jest tak samo wydajny jak odkurzacze elektr. i kosztuje **tylko 100 złotych.**

Do objęcia potrzeba 2000 zł. Łaskawe zgłoszenia reflektantów w nadech. **Środe i czwartek (21 i 22 bm.) w hotelu „Pod Orłem”** u przedstawiciela odkurzaczy „Herkules”. (12687)

Do blura, które zostanie w Bydgoszczy zorganizowane **poszukujemy** (12629)

kierownika

który był zatrudniony w biurach kupieckich. Zgłoszenia piśmienne w języku polskim i niemieckim z odpisami świadectw i podaniem pensji prosimy skierować do ekspedycji niniejszego pisma pod „B. P. J.”

Kierownik

gastromiczny, dzielna siła, pełna energii, znawca pierwszorzędnej pracy — przystojny, biegły w mowie, piśmie, języku polskim i niemieckim **przyjmie pierwszorzędna posadę** na sezon letni w miejscowościach kuracyjnych. Łaskawe oferty z warunkami przyjąć proszę składać do Dzień. Bydgosk. pod „Kierownik”. (12659)

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetry na stronie 7-linowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł., na dalszych stronach 85 gr. za milim. 1 lin., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane orcz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadhagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcją odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.